

## PRAKTYCZNY PORADNIK

# JAK ORGANIZOWAĆ WYDARZENIA W ZIELONYM STANDARDZIE?

Doświadczenia i najlepsze praktyki polskiej prezydencji w Radzie UE





Rzeczpospolita Polska  
Ministerstwo  
Spraw Zagranicznych

Redakcja: Joanna Mieszkowicz

Autorzy: Joanna Mieszkowicz, Zofia Karpińska, Elżbieta Majewska,  
Magdalena Pastuszak, Marta Waldon

Konsultacje: Jarosław Bajaczyk (Ministerstwo Spraw Zagranicznych  
RP), Elaheh Peyman Tabar, Andreas Clausen Boor (Ministerstwo  
Spraw Zagranicznych Królestwa Danii)

Korekta: Joanna Janek-Hydroś, Jakub Trojanek

Skład i oprawa graficzna: Natasza Sałańska

Fotografie: archiwum Fundacji AERIS FUTURO, archiwum MSZ

Wydawca:

Fundacja AERIS FUTURO

Biuro: ul. Krowoderska 11/8, 31-141 Kraków

Siedziba: Al. Daszyńskiego 22/46, 31-534 Kraków

Tel./faks: +48 12 430 08 22

e-mail: [biuro@aerisfuturo.pl](mailto:biuro@aerisfuturo.pl)

[www.aerisfuturo.pl](http://www.aerisfuturo.pl), [www.zielonewydarzenia.pl](http://www.zielonewydarzenia.pl)

© Copyright by Ministerstwo Spraw Zagranicznych, 2012

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część niniejszej publikacji nie może by reprodukowana i przekazywana w jakiegokolwiek formie zapisu bez pisemnej zgody Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Fundacja Aeris Futuro na podstawie umowy zawartej z MSZ posiada niewyłączną licencję na wykorzystywanie publikacji w ramach swoich działań statutowych.

ISBN 978-83-927492-2-6



## FUNDACJA AERIS FUTURO

Ogólnopolska organizacja pozarządowa (non-profit) działająca od 24 lutego 2006 roku.

## Stwórzmy klimat dla przyszłości

To nasze motto. Misją Fundacji jest skuteczne przeciwdziałanie globalnym zmianom klimatu, ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej, wspieranie rozwoju społeczności lokalnych oraz edukowanie i promowanie odpowiedzialnego biznesu.

## Doradca - promotor - edukator

To nasza rola. We współpracy z instytucjami publicznymi i prywatnymi tworzymy i realizujemy kampanie społeczne, programy szkoleniowe i wolontariackie, konferencje, eventy i happeningi w obszarze zrównoważonego rozwoju, strategii i raporty CSR.

Fundacja Aeris Futuro to inicjator i koordynator Kampanii Zielone Wydarzenia promującej i wdrażającej pierwszy w Polsce standard zrównoważonego rozwoju przy organizacji spotkań (konferencji, szkoleń, imprez).

Fundacja Aeris Futuro wsparła polską prezydenturę w Radzie Unii Europejskiej, zostając członkiem Klubu Przyjaciół Prezydencji. Niniejsza publikacja jest jednym z rezultatów tego wsparcia.

# **PRAKTYCZNY PORADNIK**

---

## **JAK ORGANIZOWAĆ WYDARZENIA W ZIELONYM STANDARDZIE?**

---

Doswiadczenia i najlepsze praktyki  
polskiej prezydencji w Radzie UE

## Spis treści

### Wprowadzenie

Sekretarz Stanu ds. Europejskich w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Pełnomocnik Rządu RP ds. prezydencji Polski w Radzie UE .....	3
Minister do Spraw Europejskich Królestwa Danii .....	4
Prezes Fundacji AERIS FUTURO .....	5
1. Zielone doświadczenia i najlepsze praktyki polskiej prezydencji w Radzie UE .....	6
2. Zielone Wydarzenie – definicja, wyzwania i rozwiązania, korzyści .....	9
3. Budowanie zielonego wydarzenia krok po kroku .....	13
Struktura i zakres merytoryczny rozdziałów .....	14
3.1. Zarządzanie wydarzeniem i biurem organizacyjnym .....	15
3.2. Miejsce – lokalizacja i obiekty .....	20
3.3. Transport i podróże .....	23
3.4. Catering .....	26
3.5. Promocja, reklama, edukacja .....	29
3.6. Emisje CO <sub>2</sub> i offset .....	32
Znaki ekologiczne .....	35
Słowniczek pojęć .....	38



Szanowni Państwo,

Polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej była przełomowa w kilku aspektach. Po pierwsze, w kategorii skali wyzwania, które objęło całą administrację publiczną. Po drugie, w stopniu skomplikowania, jako że sprawy pojawiające się na agendzie Unii dotyczą bez mała wszystkich dziedzin życia, zarówno w polityce wewnętrznej i zagranicznej. Po trzecie, we wpływie na długookresową pozycję Polski w Europie i postrzeganie naszego kraju przez społeczność międzynarodową.

W czasie prezydencji Polska starała się korzystać z najlepszych praktyk innych państw członkowskich UE. Często było to jednoznaczne z wyznaczaniem nowych standardów dla polskiej administracji. Tak było niewątpliwie w przypadku projektu „Zielona Prezydencja”, w ramach którego realizowane były działania mające zminimalizować niekorzystny wpływ prezydencji na środowiska naturalne.

Punktem wyjścia stało się włączenie tej tematyki do szkoleń Korpusu Prezydencji. Opracowane zostały wskazówki, jak organizować spotkania i konferencje prezydencji z uwzględnieniem aspektów ekologicznych (Katalog zielonych zasad). W kwietniu 2011 r. osobiście rozesłałem pismo do wszystkich urzędów centralnych, prosząc o wytypowanie przynajmniej jednego spośród zaplanowanych przez nie wydarzeń prezydencji, które od strony logistycznej zostałyby zrealizowane według wspomnianego Katalogu. Na stronie internetowej polskiej prezydencji widniała specjalna zakładka poświęcona „Zielonej Prezydencji”. Ministerstwo Środowiska we współpracy z Fundacją Aeris Futuro monitorowało wdrażanie „zielonych zasad” w życie, jak również inicjowało własne akcje poświęcone ich promocji. W specyfikacjach przetargów na obsługę spotkań konferencyjnych Ministerstwo Spraw Zagranicznych każdorazowo uwzględniało kryteria służące ochronie środowiska (np. segregacja odpadów, unikanie opakowań jednorazowych, kuchnia na bazie produktów regionalnych, kwiaty doniczkowe). Podobne wytyczne odegrały rolę przy wyborze partnerów biznesowych prezydencji. Last but not least, materiały niewykorzystane podczas prezydencji – prawie 4 tony - zostały poddane recyklingowi. W sumie dzięki wszystkim proekologicznym działaniom polskiej prezydencji, a także rozsądnemu zarządzaniu flotą samochodową prezydencji,

do powietrza nie zostało wyemitowanych co najmniej 98 900 kg gazów cieplarnianych, tj. tyle, ile 13 120 drzew pochłania średnio w ciągu roku.

Podczas swojego przewodnictwa w Radzie UE Polska dowiodła, że z całą powagą traktuje ochronę środowiska jako część kompleksowego rozwiązania dla przywrócenia vitalności europejskiego Wspólnego Rynku. W tym sensie będziemy z całym zaangażowaniem wspierać zielone wysiłki duńskiej prezydencji, aczkolwiek bez porzucania apelu o uznanie specyficznych potrzeb gospodarek tych państw członkowskich, które wymagają stopniowej ewolucji w kierunku przemysłu niskoemisyjnego.

Życzyłbym sobie, aby niniejszy poradnik służył jako praktyczne przedłużenie zielonego dziedzictwa polskiej prezydencji, jak również stał się symbolem świadomych działań Polski na rzecz wcielania zasad sprzyjających zielonemu wzrostowi. Mam nadzieję, że znajdzie on zastosowanie w Państwa codziennej pracy dla polepszania jakości życia nas wszystkich zgodnie z regułami zrównoważonego rozwoju.

Mikołaj Dowgiewieicz  
Sekretarz Stanu ds. Europejskich w Ministerstwie Spraw Zagranicznych  
Pełnomocnik Rządu RP ds. prezydencji Polski w Radzie UE



## Bądźmy zieloni!

W dniu 1 stycznia 2012 r. Polska przekazała Danii prezydencję w Radzie Unii Europejskiej. Jednym z czterech głównych priorytetów duńskiej prezydencji jest promocja „Zielonej Europy”. Prezydencja duńska wyznaczyła pro-aktywną agendę na rzecz zielonego i zrównoważonego rozwoju. Chcemy promować transformację Europy w kierunku zielonej gospodarki ze zrównoważonym wzrostem oraz nowymi zielonymi miejscami pracy. To jest możliwe.

W ostatnich latach UE rozwinęła ambitną politykę energetyczną i klimatyczną, dzięki czemu obecnie jest w tym obszarze światowym liderem. Musimy starać się utrzymać tę przewagę za pomocą nowych inicjatyw.

Zwiększanie wydajności energetycznej, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz zmniejszanie emisji gazów cieplarnianych mają kluczowe znaczenie. Zielony wzrost jest niezbędny dla przyszłego dobrobytu, rozwoju gospodarczego i zatrudnienia w Europie. Przy szacowanej na 9 mld liczbie ludności świata w 2050 r. obecny poziom konsumpcji i nieefektywnego zużycia energii jest nie do utrzymania. Myślę, że jest to oczywiste dla niemal wszystkich. Zielona ewolucja zawiera w sobie wielki potencjał dla Europy, jeśli tylko będziemy potrafili skorzystać z szans stworzonych przez zielony wzrost.

W mojej ocenie bycie zielonym to nie tylko kwestia czystego sumienia. To także inwestycja w przyszłość. To wspieranie wzrostu i miejsc pracy. Aby to osiągnąć, musimy stworzyć warunki ramowe sprzyjające nowym innowacjom w zielone technologie. Jest to jasny priorytet duńskiej prezydencji. Poprzez tworzenie właściwych zachęt dla biznesu do rozwoju nowych technologii kładziemy fundament pod przyszły dobrobyt i przyszłe miejsca pracy.

Promowanie zielonego wzrostu w Europie jest dziś poważnym wyzwaniem, nie tylko z powodu trudnych okoliczności, szczególnie kryzysu zadłużenia, wolnego wzrostu i rosnącego bezrobocia. Musimy również wziąć pod uwagę fakt, że niektóre kraje europejskie w perspektywie krótkookresowej nie są gotowe do nadania wysokiego znaczenia zielonej transformacji własnych gospodarek. Niemniej, wspieranie zielonego wzrostu jest wyzwaniem potrzebnym. Zielona ewolucja przyniesie korzyści europejskim społeczeństwom i przedsiębiorstwom, ponieważ zwiększona wydajność

energetyczna ogranicza koszty produkcji oraz wzmacnia konkurencyjność. Ma to szczególną wartość w scenariuszu, w którym spodziewamy się dalszego wzrostu kosztów tradycyjnych źródeł energii. Europa musi dawać przykład. Jeśli Europa nie wykorzysta swojej szansy, potencjał zielonego wzrostu zostanie zagospodarowany gdzieś indziej, najmocniej w Chinach i USA.

Najnowsza historia dowodzi, że gospodarka może kwitnąć bez zwiększania zapotrzebowania na energię. W latach 1980-2009 gospodarka Danii powiększyła się o 78%, podczas gdy zużycie energii utrzymało się na tym samym poziomie, a emisji CO<sub>2</sub> wręcz zmalały. Ten sukces należy zapisać na konto stałego i jednoznacznego położenia politycznego akcentu na wydajności energetycznej.

Ten sam akcent widoczny jest na wszystkich poziomach duńskiej prezydencji, w tym w logistyce kilkuset spotkań zaplanowanych w jej trakcie. Intencją Danii jest stosowanie najbardziej przyjaznych środowisku rozwiązań: od partnerstwa z hotelami posiadającymi zielone certyfikaty do serwowania wody z kranu podczas spotkań ministerialnych.

Ambicją duńskiego rządu jest przeprowadzenie najbardziej środowiskowo zrównoważonej prezydencji w historii. Mam nadzieję, że nasze wysiłki i zielone nastawienie zainspirują Europę i przyszłe prezydencje do bycia zielonym.

Nicolai Wammen  
Minister do Spraw Europejskich Królestwa Danii



## Czas zmian

Kiedy rozpoczęła się moja przygoda z zielonymi piknikami, czyli w 2005 roku nie pomyślałabym, że to może być początek wielkich zmian...

W 2006 roku powstał brytyjski standard dotyczący zrównoważonego zarządzania spotkaniami, ale nikt o nim do niedawna w Polsce nie słyszał. W 2008 roku odbył się w Poznaniu Szczyt Klimatyczny, dla którego policzono ślad klimatyczny oraz zrealizowano offsetowanie. Niestety brak raportu z tego działania nie pozwala na obiektywną ocenę uzyskanych efektów.

Przełomowy był rok 2010, kiedy Fundacja AERIS FUTURO ruszyła z pierwszą w Polsce kampanią Zielone Wydarzenia dofinansowaną ze środków norweskich i polskich. Powstał portal i Poradnik, który służy wszystkim zainteresowanym tą tematyką, m.in. firmom, instytucjom. Coraz więcej Organizatorów wdraża standard Zielonego Wydarzenia nazywając je czasem 'zrównoważonymi' dla uwypuklenia kwestii społecznych. Rozwinięcie tych kwestii znajdziemy w ubiegłorocznym poradniku Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP Polska).

Kiedy organizacja pozarządowa, szczególnie w Polsce, realizuje jakieś działanie, nie jest to traktowane zbyt poważnie, bo taniego prestiżu Organizator nie znajdzie, a jeszcze będą mu wnikliwie patrzeć na ręce. Ekologia nie jest też priorytetowo traktowana na najwyższych szczeblach władzy.

Jednak udało się to troszkę zmienić – polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej pokazała, że na działaniach proekologicznych można zbudować pozytywny wizerunek, a jednocześnie zaoszczędzić w trudnych czasach kryzysu. Okres prezydencji wykorzystany został do promocji idei zazieleniania polskiej administracji. Spotkania o charakterze międzynarodowym, przygotowane zgodnie z zasadami organizacji Zielonych Wydarzeń stanowiły pozytywną wizytówkę Polski jako kraju dbającego o stan środowiska. Prezydencji udało się wdrożyć wiele nowych „zielonych” standardów oraz promować kompleksowe spojrzenie na organizację spotkań, także w zakresie poszanowania zasad ochrony środowiska. Prezydencja była również cennym polem doświadczalnym dla działań służących ochronie środowiska, w wielu

przypadkach o charakterze nowatorskim dla administracji państwowej. Trzeba jednak dodać, że czasami istniejąca infrastruktura techniczna lub niski stan świadomości instytucji i osób współpracujących nie pozwalały na realizację wszystkich zamierzeń.

Podjęcie przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych współpracy z Fundacją AERIS FUTURO, choć u schyłku prezydencji, to wielki sukces myślenia o zrównoważonym rozwoju i budowaniu społeczeństwa obywatelskiego w naszym kraju. Możliwość przyjrzenia się rezultatom prezydencji, stworzenie raportu to honor, ale i odpowiedzialność.

Zdobyte w czasie prezydencji doświadczenia będą przekazywane dalej w ramach szkoleń dla pracowników administracji centralnej i samorządowej, m.in. projektu „Zielone Wydarzenia – kampania informacyjno-promocyjna” Fundacji AERIS FUTURO w latach 2012-2013, a także w ramach dzielenia się wiedzą z państwami członkowskimi UE przygotowującymi się do objęcia prezydencji w przyszłości. W ramach tej partnerskiej współpracy mam niniejszym przyjemność przedstawić Państwu II wydanie poradnika w języku polskim i angielskim "Jak organizować wydarzenia w zielonym standardzie? Poradnik z wykorzystaniem doświadczeń polskiej prezydencji w Radzie UE".

Zachęcam do lektury i współpracy! Twórzmy wspólnie dobry klimat dla przyszłości!

Joanna Mieszkowicz  
Prezes Fundacji AERIS FUTURO

Zielone doświadczenia  
i najlepsze praktyki polskiej  
prezydencji w Radzie UE





Polska prezydencja w Radzie UE starała się ograniczać negatywny wpływ na środowisko poprzez efektywne wykorzystywanie zasobów naturalnych takich jak papier, paliwa energetyczne i woda w ramach działań logistycznych, produkcji upominków i gadżetów, doboru partnerów biznesowych i podwykonawców, edukacji, a także uwzględniając odpowiednie kryteria w procesie zamówień publicznych. Dłożono starań, aby wydarzenia prezydencji organizowane w tzw. Zielonym Standardzie korzystały z potencjału lokalnych społeczności i były efektywne ekonomicznie. Wśród działań, jakie zostały podjęte w celu „zazielenienia” prezydencji, znalazły się:

### Zarządzanie i zielone zamówienia

Koordinacja „zielonych” aspektów prezydencji leżała w gestii Ministerstwa Środowiska, które poza prowadzeniem grup roboczych związanych z aspektami środowiskowymi prac Unii Europejskiej przygotowało specjalne działania skierowane do polskiej administracji. Ich celem było przekonanie osób odpowiedzialnych za prezydencję do organizowania wydarzeń i prowadzenia przetargów zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. W ten sposób prace nad przygotowaniem prezydencji stały się okazją do wprowadzenia w ramach szkoleń Korpusu Prezydencji tematyki zielonych zamówień publicznych.

Ministerstwo Środowiska przygotowało elektroniczny poradnik dot. „zielonych” spotkań, a w czasie szkoleń członków Korpusu Prezydencji dystrybuowano poradnik „Organizacja wydarzeń w zielonym standardzie” autorstwa Fundacji Aeris Futuro<sup>1</sup>.

### Partnerstwa

Prezydencja współpracowała z organizacjami pozarządowymi, które specjalizują się w budowie proekologicznych postaw obywatelskich. Wsparcia udzielano w ramach konkursów dotacyjnych organizowanych przez MSZ i MŚ w 2010 i 2011 roku, wśród których kilka dotyczyło kwestii ekologicznych. Dodatkowo, prezydencja świadomie realizowała projekt „Zielonej Prezydencji” w symbiozie z organizacjami pozarządowymi, m.in. z Fundacją Aeris Futuro, powiększając w ten sposób grono odbiorców przekazu o akcjach służących ochronie środowiska i edukacji w tym zakresie<sup>2</sup>. Element ekologiczny był ponadto jednym z kryterium wyborów partnerów prezydencji<sup>3</sup>.

### Obiekty konferencyjne i hotelowe

Wykorzystywane obiekty były zlokalizowane w większości w centrach miast, nowo wybudowane lub modernizowane, przystosowane dla niepełnosprawnych.

W ramach dekoracji obiektów – zakupiono wykładzinę oraz jednolite meble z włókien naturalnych, nie łatwopalnych, które przewożono do kolejnych obiektów. Sale dekorowano roślinami doniczkowymi (bukszpany i sadzonki drzew iglastych), które również były przewożone po Polsce, a po zakończeniu prezydencji wróciły do szkółki ogrodniczej. Prowadzono recykling poprzez ustawianie w obiektach pojemników na papier, szkło i plastik oraz aluminium.

### Podróże i transport

Prezydencja promowała transport zbiorowy (busy, autokary) oraz miejski, o ile nie kolidowało to z zasadami bezpieczeństwa. Korzystano także z jednego autokaru z napędem na baterie słoneczne oraz 3 elektrycznych samochodów osobowych. Dzięki rozsądnemu zarządzaniu flotą samochodową prezydencji udało się zaoszczędzić 481 838,44 PLN z przekazanych przez partnera prezydencji PKN Orlen kart paliwowych o łącznej wartości 1 mln PLN. Dzięki temu zaoszczędzono 90 500 kg CO<sub>2</sub> – tyle, ile 12 000 drzew pochłania w ciągu roku. Wszystkie pojazdy floty prezydencji były nieodpłatnie używane przez partnerów.

### Catering

W przetargach dla firm cateringowych prezydencja stawiała nacisk na potrawy kuchni polskiej i regionalnej oraz dla lokalnych dostawców, z uwzględnieniem sezonowych produktów. Stosowano opakowania zbiorcze dla artykułów spożywczych i wyposażenia, do każdego posiłku i podczas przerw podawano świeże owoce i warzywa, starano się planować zakupy i porcje na podstawie danych z systemu akredytacji, by uniknąć marnotrawienia pożywienia. Serwowanie potraw z lokalnych pól, poza aspektem proekologicznym, pozwoliło również na promocję zdrowej żywności, pochodzącej z gospodarstw ekologicznych. Prezydencja promowała również polską kuchnię na bazie tradycyjnych polskich produktów w specjalnej publikacji „Cuisine PL” wydanej w językach angielskim, francuskim, rosyjskim, polskim i chińskim.

### Komunikacja, promocja i edukacja

W komunikacji wewnętrznej Korpusu Prezydencji stworzono specjalny system wymiany dokumentów i aktualności (Extranet). W komunikacji zewnętrznej – korzystano głównie ze strony internetowej oraz elektronicznego systemu akredytacji. Korespondencja mailowa i rozmowy telefoniczne stanowiły podstawowe kanały porozumiewania się. Organizowano również regularne telekonferencje, szczególnie w kontaktach ze Stałym Przedstawicielstwem RP przy UE w Brukseli.

W miarę możliwości wykorzystywano sprzęt i materiały wystawiennicze wielokrotnego użytku (np. standy, roll-upy) i łatwe w transporcie. W zakresie materiałów pismenniczych MSZ wyprodukował tylko ołówki nadające się do recyklingu. Gadżety i prezenty wytworzone zostały przez polskich artystów i rzemieślników. Pod koniec prezydencji publikacje promocyjne „About Polska” i „Cuisine PL” zostały wydane w formie aplikacji na tablety, dzięki czemu zwiększono zasięg dotarcia bez konieczności zlecenia druku.

<sup>1</sup> [http://zielonewydarzenia.pl/sites/default/files/imagecache/Organizacja\\_wydarzen\\_w\\_zielonym\\_standardzie.pdf](http://zielonewydarzenia.pl/sites/default/files/imagecache/Organizacja_wydarzen_w_zielonym_standardzie.pdf)

<sup>2</sup> <http://pl2011.eu/content/zielona-prezydencja-0>

<sup>3</sup> Na etapie składania ofert od kandydatów na partnerów prezydencji wymagano m.in.: a) opisu doświadczenia w projektach, kampaniach społecznych związanych z ideą społecznej odpowiedzialności biznesu w Polsce, b) opisu dobrych praktyk i procedur etycznych stosowanych przez firmę w Polsce, b) zastosowania w proponowanych świadczeniach innowacyjnych rozwiązań technologicznych w zakresie oddziaływania na środowisko naturalne.

Ważnym elementem standardu Zielone Wydarzenia jest zrozumienie idei Zielonych Wydarzeń oraz celów zastosowania proekologicznych rozwiązań na etapie organizacji spotkań. W związku z tym MŚ przeszkoliło około 120 urzędników odpowiedzialnych za przygotowanie Polskiej Prezydencji z tematyki zielonych zamówień publicznych.

Odbyły się dwie konferencje zgodne z Zielonym Standardem – w Gdańsku realizowana przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu i Ministerstwo Gospodarki we współpracy z Fundacją Aeris Futuro oraz Konferencja w Ojcowie, która poza tematyką dotyczącą środowiskowych aspektów prezydencji wdrażała zrównoważone rozwiązania.

### Odpady

Materiały informacyjno-promocyjne, które nie nadawały się po prezydencji do dalszego użytku zostały przekazane do ekologicznej utylizacji. W tym celu MSZ podpisał porozumienie z krakowską Fundacją AERIS FUTURO, która dołączyła do grona członków Klubu Przyjaciół Prezydencji. Fundacja zajęła się koordynacją zbiórki odpadów pozostałych po spotkaniach prezydencji oraz ich recyklingiem. Zbiórkę odpadów przeprowadziło, wskazane przez Fundację, warszawskie stowarzyszenie "Niepełnosprawni dla Środowiska EKON". Poza MSZ do projektu przyłączyły się Ministerstwa Zdrowia, Środowiska i Edukacji Narodowej. Na wiosnę 2012 r. zaplanowano posadzenie drzew w ilości odpowiadającej wartości poddanych recyklingowi odpadów.



### CIEKAWOSTKA

W ramach zbiórki uzyskano 3 800 kilogramów materiałów, z czego 3 330 kg zostanie ponownie wykorzystane i nie trafi na składowisko odpadów. Wśród nich znalazły się:

- 2 310 kg makulatury - papiery i kartony trafiły do papierni;
- 300 kg złomu (metale i aluminium) - trafiły do hut;
- 140 kg banerów – po pocięciu na wąskie paski zostały zbelowane z przeznaczeniem na paliwo alternatywne.

Zgodnie z metodologią stosowaną przez amerykańską Agencję Środowiska<sup>4</sup>, wyżej wspomniane ilości materiałów oznaczają, że do powietrza nie zostanie wyemitowanych 8 400 kg gazów cieplarnianych, czyli tyle, ile 1 120 drzew pochłania średnio w ciągu roku. Recykling pozwala bowiem na znaczne oszczędności energetyczne, ponieważ do wykonania nowych materiałów nie ma potrzeby wydobywania i przetwarzania kolejnych surowców.

<sup>4</sup> Reducing Greenhouse Gas Emissions through Recycling and Composting, US Environmental Agency, maj 2011.

### Inne

Prezydencja zwracała uwagę na estetykę krajobrazu miejskiego. Przykładem jest zorganizowany przez MSZ konkurs „Warszawa w kwiatach i zieleni 2011” pod hasłem „Prezydencja w kwiatach”<sup>5</sup> oraz wsparcie festynu „Dzień Zielonej Prezydencji” przez MŚ, gdzie upominkami było 300 bratków w kolorach UE i Polski. Dbając o ochronę przyrody, po zakończeniu spotkań prezydencji w Sopocie przywrócono stan pierwotny tamtejszej plaży, w części, na której funkcjonował namiot z umieszczonym w nim Centrum Prasowym.

### Podsumowanie

Okres prezydencji wykorzystany został do promocji idei zazieleniania polskiej administracji. Spotkania o charakterze międzynarodowym, przygotowane zgodnie z zasadami organizacji Zielonych Wydarzeń stanowiły pozytywną wizytówkę Polski jako kraju dbającego o stan środowiska. Prezydencji udało się wdrożyć wiele nowych „zielonych” standardów oraz promować kompleksowe spojrzenie na organizację spotkań, także w zakresie poszanowania zasad ochrony środowiska. Zdobyte doświadczenia będą przekazywane dalej w ramach szkoleń dla pracowników administracji centralnej i samorządowej (m.in. projekt „Zielone Wydarzenia – kampania informacyjno-promocyjna” Fundacji AERIS FUTURO w latach 2012-2013). Niniejszy poradnik będzie jednym z narzędzi wykorzystywanych podczas tych projektów, jak również stanie się elementem dzielenia się wiedzą z państwami członkowskimi UE przygotowującymi się do objęcia prezydencji w przyszłości.

<sup>5</sup> [http://www.tp.w.org.pl/?Warszawa\\_w\\_kwiatach\\_i\\_zieleni:XXVIII\\_Konkurs\\_Warszawa\\_w\\_kwiatach\\_i\\_zieleni\\_2011\\_%26%238211%3B\\_%22Prezydencja\\_w\\_kwiatach%22:Regulamin\\_i\\_karty\\_zg%26%23osze%26%20F1](http://www.tp.w.org.pl/?Warszawa_w_kwiatach_i_zieleni:XXVIII_Konkurs_Warszawa_w_kwiatach_i_zieleni_2011_%26%238211%3B_%22Prezydencja_w_kwiatach%22:Regulamin_i_karty_zg%26%23osze%26%20F1)

fol. 1: Bukszpany pielęgnowane i przewożone do różnych obiektów przez okres całej prezydencji.



# Zielone Wydarzenie – definicja, wyzwania i rozwiązania, korzyści

---

Czynniki sukcesu w zrównoważonym planowaniu  
i organizacji wydarzeń w Polsce, Europie i na świecie



Zielone Wydarzenie (ang. sustainable event, green event) – niezależnie od tematyki, na każdym etapie przygotowań i realizacji jest przyjazne dla środowiska naturalnego poprzez wykorzystanie innowacji ekologicznych i społecznych.

**Strategia dla Wydarzenia** to nic innego jak plan, bądź scenariusz zielonych wdrożeń metodą małych kroków. Warto jednak myśleć i działać z wizją dalekosiężną (strategiczną) – zaczynając od jednego wydarzenia, po pewnym czasie 'zazielenić' wszystkie organizowane wydarzenia, a następnie wdrożyć zielone standardy dla całej organizacji.

Zielone Wydarzenie to wydarzenie każdego rodzaju i wielkości, którego strategia uwzględnia trzy filary zrównoważonego rozwoju:

- Racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych i ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko
  - Rozwój społeczny, z uwzględnieniem specyfiki różnych grup
  - Ekonomiczną efektywność i stabilność
- Wysoka jakości życia w czystym środowisku
  - Bezpieczeństwo i zdrowie różnych grup społecznych
  - Innowacyjny i konkurencyjny rozwój gospodarczy

Długofalowe cele zielonych działań:

## Wyzwania i rozwiązania dla „zazieleniania”

Ale kto to zrobi?

**W ekipie musi się znaleźć ten 'ktoś' kto to pociągnie** – lider samozwańczy, manager namaszczony przez szefa, a najlepiej sam szef. Czasem wystarczy pasja (ale to raczej jednorazowo), optymalnie przydział obowiązków w ramach umowy i wynagrodzenia, idealnie odrębne stanowisko wykonawcze, w korporacjach może to być Sustainability Manager bądź CSR Manager.

Nie mam czasu, nie zdążę...

**Notoryczna presja czasu, a czas to pieniądz** – zastosuj zrównoważone sposoby na efektywne wykorzystanie czasu i zasobów ludzkich – ogranicz ilość i nakład publikacji, delegację zastąp telekonferencją, podejmij współpracę z organizacją wolontariacką.

Ale po co to wszystko...

**Niechęć do zmian, do podejmowania wysiłku** – w dobie rosnącej konkurencji, zmian klimatycznych, zmian demograficznych na świecie nie może być już mowy o zachowaniu 'status quo'. Edukuj swoich pracowników, aby rozwinąć ich świadomość i pobudzić do działania.

Szef mnie wyśmiej!

**Obawa o brak zrozumienia szefa, kolegów, a nawet rodziny...** pokaż im, że inni tak robią i odnoszą sukcesy, zrób dobre wrażenie, daj dobry przykład, zrób to sam, a pójdz za Tobą inni.

Ale gdzie ja to kupię?

**Brak dostawców – wcale nie!** Rynek produktów z ekologicznymi oznakowaniami rośnie dynamicznie. Międzynarodowe i krajowe znaki i certyfikaty ułatwiają wdrożenie zielonych zamówień. Dostępnych jest coraz więcej katalogów zielonych produktów i usług.

Ustawa tego zabrania!

Wielu specjalistów ds. zamówień ma wątpliwości co do jasności przepisów w zakresie kryteriów środowiskowych. Istnieją uwarunkowania prawne dla zielonych zamówień publicznych oraz liczne praktyczne opracowania. Polskie prawodawstwo będzie musiało się dostosować do nowej strategii UE „Europa 2020” oraz przyszłego okresu finansowania. Niniejszy poradnik pokazuje dobre praktyki w tym zakresie.

Nie dam rady, to za trudne, inni są lepsi, gdzie ja się będę wychylał...

Niedowierzenie, niska samoocena... Nie jesteś sam. Szukaj, a znajdziesz pomoc! Rozmawiaj, a znajdziesz sprzymierzeńców! A internet to kopalnia wiedzy i inspiracji!

Nie da się w naszym systemie organizacji...

W obliczu kryzysu ekonomicznego oraz ostrej globalnej konkurencji o zasoby, przetrwają tylko te instytucje, które zmienią swoje podejście na bardziej zrównoważone. Odpowiadając na realne potrzeby społeczne, zwiększając swoją efektywność, innowacyjność – wdrażaj zarządzanie środowiskiem poprzez zasady Ekobiura, bądź systemy (np. ISO, EMAS), a włączając do tego kwestie społeczne już blisko do wdrożenia standardu Zielonego Wydarzenia.

I jakiś Certyfikat by się przydał!

Zdarza się, że o kwestiach odpowiedzialności społecznej i ekologicznej wydarzenia Organizator przypomina sobie w ostatniej chwili szukając nerwowo osoby, która się tym zajmie, aby coś "zielonego" dorzucić do wydarzenia i łatwo poprawić swój wizerunek (green washing). Niestety, takie działania mogą przynieść odwrotny skutek. Komunikowanie o zaangażowaniu musi iść za realnymi działaniami i zaangażowaniem ludzi w pracę dla wspólnego dobra.

Ale to za drogie!

Ograniczony budżet – Najważniejsze wyzwanie wymagające zmiany podejścia departamentów, gdzie liczy się tylko cena – warto w prosty sposób przyjrzeć się wszystkim kosztom cyklu życia produktów i usług.

fot. 2: Zamawiaj praktyczne pocztówki zamiast ulotek



fot. 3: Myśl globalnie, działaj lokalnie



Zielone Wydarzenie nie musi być droższe w realizacji, a może przynieść o wiele więcej korzyści, w tym tych trudno policzalnych - warto zrobić rachunek zysków i strat i dać się przekonać.

Kluczem do sukcesu jest zrozumienie i przekonanie o płynących korzyściach nie można patrzeć wyłącznie na słupki finansowe, należy spojrzeć także na korzyści wizerunkowe, czyli pozytywny długotrwały wydzźwięk wśród uczestników i społeczności lokalnej oraz dla środowiska naturalnego, w którym żyjemy i w którym przyjdzie żyć kolejnym pokoleniom.

Rozważne gospodarowanie energią, redukcja liczby wydruków i gadżetów, zakupy produktów lokalnych i sezonowych pozwalają zaoszczędzić pieniądze. Zaoszczędzone fundusze warto zainwestować w prężnie rozwijający się rynek ekologicznych produktów i usług, które tanieją wraz z liczbą zamówień.

#### Korzyści ekonomiczne:

- Wzrost efektywności i innowacyjności
- Uzyskanie know how – niezbędnej wiedzy i umiejętności związanych z organizacją „Zielonych Wydarzeń”
- Wzrost konkurencyjności
- Wyróżnienie się na rynku – uatrakcyjnienie oferty, zainteresowanie mediów
- Nowe kanały komunikacji – dzielenie się wiedzą i doświadczeniem oraz nawiązywanie nowych kontaktów
- Budowanie pozytywnego wizerunku i relacji z otoczeniem
- Ograniczenie ryzyka prowadzenia działalności – przygotowanie się na nadchodzące nieuniknione zmiany w prawie
- Większa efektywność i produktywność
- Lepsza jakość usług i produktów
- Mniejsze koszty inwestycji i utrzymania, dzięki oszczędnemu gospodarowaniu zasobami
- Nowe miejsca pracy i wzrost kapitału
- Wspieranie ekonomii społecznej

#### Korzyści społeczne:

##### Wewnątrz organizacji:

- Zwiększanie kompetencji pracowników
- Poprawa warunków pracy poprzez tworzenie przyjaznego miejsca pracy
- Mniejsza rotacja pracowników
- Integracja pracowników
- Wzrost lojalności pracowników

#### Generalnie:

- Przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu społecznemu
- Wzrost lojalności i zadowolenie klientów i otoczenia
- Promocja i rozwój wolontariatu – bezinteresowne działania dla dobra innych
- Wsparcie lokalnych społeczności – tworzenie więzów i budowa zaufania społecznego
- Poprawa zdrowia i jakości życia
- Promocja i dbałość o dziedzictwo kulturowe i krajobrazowe

#### Korzyści ekologiczne:

##### Ochrona zasobów środowiska naturalnego i zapewnienie trwałości:

- Klimatu i powietrza – zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych (w tym CO<sub>2</sub>) i zanieczyszczeń poprzez ograniczenie zużycia energii i indywidualnego transportu, ograniczenie hałasu
- Wody i powierzchni ziemi - mniejsza ilość ścieków oraz odpadów trafiających na składowiska
- Różnorodności biologicznej – oszczędność w eksploatacji (np. przemysł węglowy) i produkcji zasobów (rolnictwo)

Budowanie Zielonego Wydarzenia  
krok po kroku

3.

## Struktura i zakres merytoryczny rozdziałów



### WPROWADZENIE

- znaczenie danego obszaru organizacji wydarzenia w kontekście zrównoważonego rozwoju



### DOBRE PRAKTYKI

- szczególnie ciekawe informacje



### CIEKAWOSTKA

- to przykłady wdrożeń zielonych standardów



### LISTA WYMAGAŃ

- zestawienie działań, które powinno się wdrożyć, aby zazielenić wydarzenie



### WERYFIKACJA

- to lista najprostszych metod oceny, czy dane wymaganie udało się wdrożyć czy nie - lista znajduje się w każdym rozdziale oraz zbiorczo od str. 35 „Znaki ekologiczne”



### PRZYDATNA BIBLIOGRAFIA

- ułożone alfabetycznie adresy stron internetowych z wartościowymi publikacjami oraz wybrane istotne akty prawne związane z danym obszarem



# Zarządzanie wydarzeniem i biurem organizacyjnym



## WPROWADZENIE

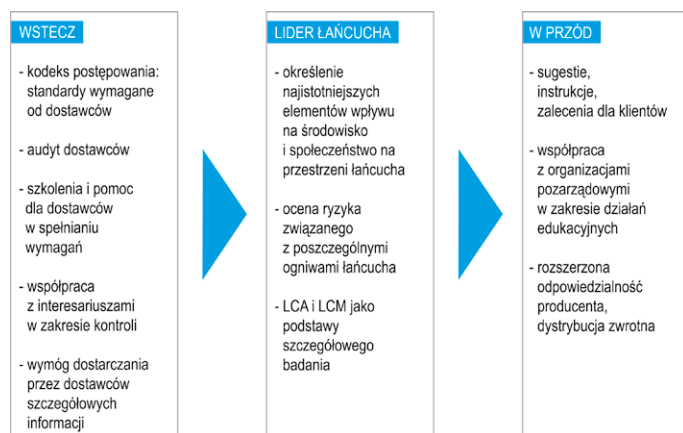
Czynniki sukcesu w zrównoważonym zarządzaniu wydarzeniem to uwzględnianie kryteriów ekologicznych i społecznych w zamówieniach towarów i usług. Oczywiście, nie zrewolucjonizujemy od razu wszystkich nawyków, procedur, technologii, ale dzięki metodzie małych kroków, jasnej wizji zrównoważonego rozwoju, dobrej komunikacji z interesariuszami oraz zmieniającemu się na korzyść prawu możemy nasze działania ulepszać z każdym następnym wydarzeniem.

Ten rozdział w znacznej mierze bazuje na podręczniku Fundacji Sendzimira 'Wyzwania Zrównoważonego Rozwoju w Polsce' pod red. Tomasza Bergiera i Jakuba Kronenberga, został wzbogacony o doświadczenia Fundacji AERIS FUTURO w zarządzaniu organizacją wydarzeń.

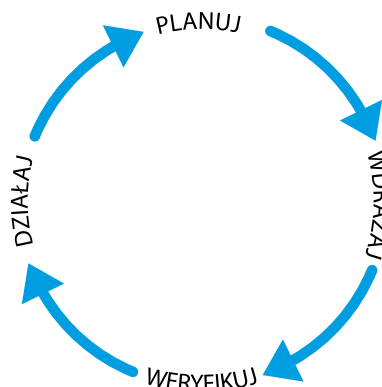
**Zrównoważone zarządzanie łańcuchem dostaw** to nowe szersze spojrzenie na logistykę, które pokazuje, że każda firma, instytucja jest częścią większego systemu, który jest częścią większego systemu społecznego i przyrodniczego. Menedżerowie kształtują zależności między tymi systemami współpracując z dostawcami, ale i z odbiorcami i innymi interesariuszami. Dzięki temu mają wpływ na kreowanie nowych trendów, rynków oraz świadomości ekologicznej.

Zrównoważone zarządzanie wspiera i umożliwia proaktywne wdrażanie wizji i strategii przedsiębiorstwa, urzędu, bądź innej organizacji na wszystkich poziomach działania, w oparciu o koncepcję ciągłego doskonalenia, tzw. cykl Deminga (Plan-Do-Check-Act, PDCA). Działania są więc najpierw planowane, a następnie wdrażane, po czym ich efekty są weryfikowane i w oparciu o to podejmowane są kolejne odpowiednie działania, mające zapewnić zgodność z pierwotnymi planami. Ciągłe doskonalenie wymaga powtarzania tego cyklu, tak aby wciąż dostosowywać nasze plany i działania do zmieniającego się otoczenia określającego warunki ich realizacji.

wykres 1: Narzędzia używane do promowania zrównoważonego rozwoju w łańcuchu dostaw



wykres 2: Cykl ciągłego doskonalenia PDCA



## Elementy zrównoważonego zarządzania organizacją

### wydarzenia to:

#### Faza przygotowawcza

Przyjrzyj się, jakich zasobów potrzebujesz do organizacji wydarzenia oraz oceń, jak one wpływają na środowisko naturalne oraz interesariuszy.

#### Wizja oraz podjęcie świadomej i odpowiedzialnej decyzji

Określ wartości, którymi będziesz się kierował oraz cele, do których będziesz dążył.

#### Strategia/scenariusz działań

- 1) Zapewnij zasoby do jej realizacji – ludzkie (lider i zespół wspierający), czasowe, finansowe (budżet), materiałowe (sprzęt biurowy).
- 2) Zaplanuj poszczególne elementy wydarzenia, w tym zakupy i zamówienia w oparciu o zielone kryteria:
  - a) tzw. zasadę 3R:
    - Reduce – ogranicz zbędne wydatki – zaoszczędź energię, zasoby itp.
    - Reuse – użyj ponownie – zamawiaj materiały wielokrotnego użycia, uniwersalne
    - Recycle – zamawiaj materiały nadające się do przetworzenia (recyklingu) i segreguj odpady

b) analizę całego cyklu życia produktu w całym łańcuchu dostaw

To kryterium pozwoli ocenić koszty i korzyści dla środowiska naturalnego i społeczeństwa na każdym etapie życia:

- Wydobycie
- Wytwarzanie
- Zaopatrzenie
- Odbiór produktów od klientów
- Odzysk (regeneracja, ponowne wykorzystanie, przetwarzanie, recykling)
- Powtórna dystrybucja
- Gospodarka odpadami (w ostateczności)

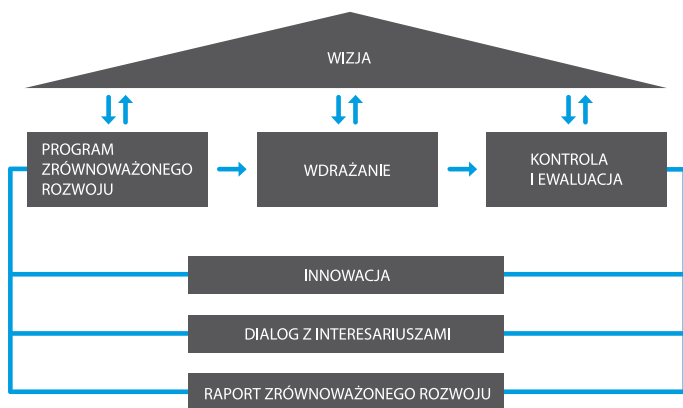
c) analizę kosztu życia produktu:

Kryterium ceny przy zakupie to „czubek góry lodowej, z której możemy zlecieć tragicznie” – przy użytkowaniu danego sprzętu może okazać się, że wydatki przewyższą cenę zakupu – koszty zużycia energii lub serwisu. Warto położyć nacisk na trwałość przedmiotu i jego efektywność energetyczną oraz dostępność części i serwisu.

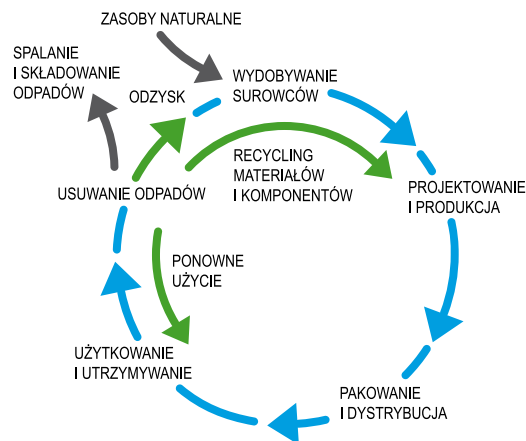
3) Dobierz odpowiednie wskaźniki, aby móc ocenić efekty działań i móc je usprawnić.

- w przypadku zamówień publicznych zawrzyj kryteria środowiskowe

wykr. 3: Narzędzia używane do porównania zrównoważonego rozwoju w łańcuchu dostaw



wykr. 4: Cykl ciągłego doskonalenia PDCA



### Wdrożenie – realizacja i nadzorowanie

Aby plan zafunkcjonował niezbędny jest entuzjazm i identyfikacja z nim wszystkich zaangażowanych pracowników, którzy przeniosą to także na relacje z dostawcami. Do osiągnięcia tego niezbędna jest edukacja pracowników oraz sprawny przepływ informacji i system komunikacji. Wspólna identyfikacja wizualna służyć będzie także utożsamianiu się z celami – koszulki tego samego koloru, czapeczki lub chusty pozwolą na lepszą integrację ludzi w zespole, jak też wzmocnią wizerunek i komunikację.

Niezbędne jest trzymanie się planu, a więc monitorowanie postępów.

### Ewaluacja

Polega na weryfikacji osiągniętych rezultatów w stosunku do zakładanych efektów. Dla określonych wskaźników zbiera się dane, prowadzi obliczenia, analizuje je. W tym zakresie pomocne są wszelkie dokumenty elektroniczne, które łatwo edytować, uaktualniać oraz stosować przez kilka osób, o ile zostaną opublikowane.

Ewaluacja pozwala wyciągnąć wnioski na przyszłość i wygenerować działania naprawcze, ulepszające – innymi słowy innowacje. Innowacje mogą dotyczyć produktów, jak i procesów, czy zastosowanych procedur.

### Komunikacja i dialog z interesariuszami – partnerska współpraca

Niezwykle istotne działanie, które pozwala ograniczyć ryzyko niepowodzeń związanych z brakiem zrozumienia dla nowych standardów działania, jakimi są Zielone Wydarzenia. Co ważniejsze, dzięki nawiązaniu dobrych relacji możliwe jest wzmocnienie działań oraz osiągnięcie dodatkowych korzyści.

Analizując potrzebne zasoby przeanalizuj grupy, które mogą mieć wpływ na wydarzenie:

- zespół projektowy – pracownicy, wolontariusze
- dostawcy zewnętrzni usług i produktów, w tym także sponsorzy
- uczestnicy wydarzenia – goście, klienci
- społeczność lokalna
- ogół społeczeństwa

Wpływ może być rozumiany jako gotowość do współpracy, potencjalne konflikty, potencjał do innowacji, reputacja interesariuszy.

Dialog wymaga systematycznego zarządzania relacjami oraz wyjścia poza podstawowe myślenie: dostawca – odbiorca. Organizator zyska w oczach odbiorców, jeśli uwzględni potrzeby także innych interesariuszy: dzieci, osób z niepełnosprawnościami, czy też politykę równości płci (gender).

### Certyfikacja

Służy komunikacji o wdrożeniu standardów zrównoważonego zarządzania i może być wymogiem zleceńodawcy. Wykonywana przez instytucję trzecią jest obiektywna, dzięki czemu bezstronna.

Certyfikat Zielonego Wydarzenia Organizator może uzyskać pod warunkiem spełnienia określonych kryteriów ustanowionych przez organizację certyfikującą jak np. Fundację AERIS FUTURO bądź British Standard Institution lub ISO.

Warto mówić językiem korzyści, należy wskazać szereg możliwości i korzyści istniejących dla organizatorów, uczestników i dostawców usług dla tego typu wydarzenia oraz dla regionu, w którym się ono odbywa. Nie wolno także zapomnieć podziękować za współpracę.



### CIEKAWOSTKA

Idea Cradle 2 Cradle (od kołyski do kołyski) - wszystko, co produkujemy powinno być sprowadzone do natury w naturalny proces rozkładu, czy też powinno być sprowadzone do technosfery w procesie recyklingu, który nie niszczy jakości materiałów.



### DOBRE PRAKTYKI

1. Polska prezydencja nawiązała wiele partnerstw międzysektorowych, aby jak najefektywniej zrealizować zakładane cele. Wiele działań prośrodowiskowych udało się Prezydencji zrealizować dzięki współpracy z firmami komercyjnymi, które dostarczyły gotowe rozwiązania, jak np. energooszczędny sprzęt elektroniczny, elektryczne samochody czy kosze do segregacji śmieci. MSZ współpracował z organizacjami pozarządowymi, które specjalizują się w budowie proekologicznych postaw obywatelskich, m.in. z Fundacją AERIS Futuro, Polską Zieloną Siecią. W obszarze partnerstwa z biznesem wsparcia udzieliła Fundacja Forum Odpowiedzialnego Biznesu, która wspiera rozwój idei społecznej odpowiedzialności biznesu w Polsce.

2. Zespół odpowiedzialny za działania związane z organizacją Prezydencji przy duńskim Ministerstwie Spraw Zagranicznych działa (stan na marzec 2012 roku), mając przed sobą ambitny cel uzyskania certyfikatu ISO20121, odnoszącego się do organizacji zrównoważonych wydarzeń. Zrównoważony rozwój uwzględniany jest na każdym etapie planowania i przebiegu prezydencji, a znaczenie wyboru rozwiązań przyjaznych dla środowiska podkreśla się na każdym kroku, dlatego umowy i dokumenty przetargowe dla dostawców usług dla prezydencji zawierają kryteria ekologiczne.



## LISTA WYMAGAŃ

- Decyzja podjęta przez osobę decyzyjną o realizacji Wydarzenia w Zielonym Standardzie i zakomunikowanie jej zespołowi oraz partnerom
- Działania edukacyjne w obszarze ekologii (np. szkolenia, konkursy)
- Mianowanie Eko-Lidera/Koordynatora ZW - przydzielenie obowiązków konkretnej osobie (dla mniejszych wydarzeń); zatrudnienie osoby na cały etat (dla dużych wydarzeń)
- Określenie celów i wskaźników do mierzenia wpływu (do wyliczenia śladu klimatycznego i offsetu)
- Podpisane umowy z firmami na odbiór surowców do recyklingu
- Powołanie grupy wspierającej ('eco team') - pracownicy i/lub wolontariusze wyznaczeni do pomocy we wdrażaniu ZW
- Specjalne pojemniki do recyklingu dobrze oznakowane wewnątrz budynku
- System komunikacji elektronicznej - emaile i strona www z podanym kontaktowym adresem email
- Szkolenia z zasad organizacji Zielonych Wydarzeń dla osób zaangażowanych w projekt
- Tele- i video-konferencje zespołu i partnerów – w przypadku wydarzeń ponadlokalnych
- W stopce wiadomości e-mail informacja zachęcająca do ochrony środowiska (np. 'Pomyśl o środowisku zanim wydrukujesz ten list')
- Wynajem, użyczenie lub leasing produktów lub usług
- Zaangażowanie różnorodnych partnerów, w tym organizacji społecznych, już na wstępnym etapie przygotowań
- Zakupy produktów trwałych - z możliwością zwrotu i reklamacji
- Zakupy trwałych produktów pobierających energię - gwarancja minimum 2 lata, dostępność części minimum 8 lat
- Zapraszanie drogą e-mailową (małe wydarzenie, własna lista wolontariuszy), formularz zgłoszeniowy dla wolontariuszy na www (duże wydarzenie) - wydarzenia otwarte



## WERYFIKACJA

- Deklaracja/Polityka środowiskowa Organizatora
- Dane kontaktowe do członków zespołu
- Dane kontaktowe do partnerów, informacje o partnerach w publikacjach
- Informacje o osobie i zakresie obowiązków w komunikacji
- Kopia emaila do zespołu organizacyjnego
- Kopia uchwały zarządu zakomunikowana zespołowi
- Kopie SIWZ (Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia)
- Rekomendacje
- Certyfikaty dotyczące systemu zarządzania środowiskiem: EMAS, ISO 14001
- Certyfikaty dotyczące systemu zarządzania wydarzeniem: BS8901, ISO20121
- Wdrożone wytyczne normy ISO 26000:2010 (nie została ona stworzona na potrzeby certyfikacji)



## PRZYDATNA BIBLIOGRAFIA

- British Standard Institution Polska: [www.bsigroup.pl](http://www.bsigroup.pl)
- Ekonomia Społeczna: [www.ekonomiaspoleczna.pl](http://www.ekonomiaspoleczna.pl)
- Forum Odpowiedzialnego Biznesu: [www.odpowiedzialnybiznes.pl](http://www.odpowiedzialnybiznes.pl)
- Global Reporting Initiative: [www.globalreporting.org](http://www.globalreporting.org)
- ISO 14001: [www.iso.org/iso/iso\\_14000\\_essentials](http://www.iso.org/iso/iso_14000_essentials)
- ISO 20121: [www.iso.org/iso/iso\\_catalogue/catalogue\\_tc/catalogue\\_detail.htm?csnumber=54552](http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/catalogue_tc/catalogue_detail.htm?csnumber=54552)
- ISO 26000: [www.iso.org/iso/iso\\_catalogue/management\\_standards/social\\_responsibility.htm](http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/management_standards/social_responsibility.htm)
- EMAS: [www.emas.mos.gov.pl](http://www.emas.mos.gov.pl)
- Milenijne Cele Rozwoju, ONZ: [www.unic.un.org.pl/cele.php](http://www.unic.un.org.pl/cele.php)
- Podręcznik „Wyzwania zrównoważonego rozwoju w Polsce”, Fundacja Sendzimira: [www.sendzimir.org.pl/podrecznik](http://www.sendzimir.org.pl/podrecznik)
- Polskie Centrum Badań i Certyfikacji: [www.pcbc.gov.pl](http://www.pcbc.gov.pl)
- Polski Komitet Normalizacyjny: [www.pkn.pl](http://www.pkn.pl)

- Portal Organizacji Pozarządowych: [www.ngo.pl](http://www.ngo.pl)
- Portal Zielone Wydarzenia: [www.zielonewydarzenia.pl](http://www.zielonewydarzenia.pl)
- Raport „Pracując dla klimatu”, Greenpeace: [www.greenpeace.org/poland/pl/press-centre/dokumenty-i-raporty/Pracujac-dla-klimatu](http://www.greenpeace.org/poland/pl/press-centre/dokumenty-i-raporty/Pracujac-dla-klimatu)
- Strategia UE „Europa 2020”: [www.ec.europa.eu/europe2020/index\\_pl.htm](http://www.ec.europa.eu/europe2020/index_pl.htm)
- Wolontariat Pracowniczy: [www.wolontariatpracowniczy.pl](http://www.wolontariatpracowniczy.pl)

### Prawo wspólnotowe

- Rozporządzenie Nr 761/2001 Parlamentu Europejskiego z dnia 19 marca 2001 r. dopuszczające dobrowolny udział organizacji w systemie zarządzania środowiskowego i audytu we Wspólnocie (EMAS)

### Prawo polskie

- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ek zarzadzania i audytu (EMAS)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska

fot. 4: Współpraca z odpowiedzialnymi partnerami w ramach eko-pikniku w Provident Polska



fot. 5: Przyznanie Certyfikatu zwiększa wartość organizacji



## Miejsce – lokalizacja i obiekty (konferencyjne, hotelowe, inne)



### WPROWADZENIE

Podstawową kwestią, którą Organizator musi rozważyć przygotowując wydarzenie jest odpowiedź na pytanie: gdzie? Wybór miejsca ma ogromny wpływ zarówno na komfort gości, jak i na charakter imprezy. Warto zatem pamiętać, by organizowane przez nas spotkanie nie tylko spełniało wymóg atrakcyjności, elegancji czy prestiżu, ale także wymogi ekologiczne i społeczne jak np. dostępności dla osób z ograniczonymi możliwościami poruszania się.

Lokalizacja to kluczowy element logistyki wydarzenia. Od wyboru lokalizacji zależą potrzeby przemieszczania się (transportu) do i ze spotkania, a od rodzaju wykorzystanych obiektów (hotel, stadion, plener) zależy wielkość zużycia zasobów naturalnych i energii. Obydwa te czynniki mają wpływ na:

- emisje gazów cieplarnianych i zmiany klimatu
- emisje zanieczyszczeń i jakość powietrza
- otaczającą przyrodę i krajobraz
- lokalną społeczność - jej potencjał i poziom rozwoju społeczno-gospodarczego

Jeśli wydarzenie jest cykliczne i wpisuje się na stałe w pejzaż miejscowości i/lub regionu zmiana lokalizacji jest często niemożliwa, ale dzięki długofalowej wizji rozwoju wydarzenia istnieje większy potencjał do innowacji ekologicznych, energetycznych i społecznych danego miejsca, obiektu, a nawet całej miejscowości.



### DOBRE PRAKTYKI

1. Spotkania podczas Polskiej Prezydencji w Polsce – wybór obiektów w centrach miast (łatwy dojazd, także komunikacją miejską), mających systemy recyklingu odpadów i współpracujących z lokalnymi dostawcami.
2. Zielone Pikniki Fundacji Aeris Futuro i partnerów biznesowych organizowane są w miejscach zlokalizowanych w małej odległości od miejsca pracy większości uczestników, do których można dojechać transportem zbiorowym. Wybrane miejsca dają możliwość bliskiego kontaktu z naturą oraz posiadają walory edukacyjne. Działania podejmowane są z poszanowaniem zasad ochrony przyrody, a więc w miejscach specjalnie wyznaczonych do tego celu i bez wprowadzania nadmiernego hałasu, np. poprzez koncerty 'bez prądu'.



### CIEKAWOSTKA

Korzystając z usług lokalnego biznesu i napędzając tym samym rozwój drobnej przedsiębiorczości pomożemy budować pozytywny wizerunek w lokalnej społeczności. Zasada dotyczy zarówno wyboru miejsca konferencji (zamiast wyboru sieciowego centrum konferencyjnego – lokalny dom kultury), jak i miejsc noclegowych (kwatery eko- lub agroturystyczne, w małych pensjonatach zamiast hotelach sieciowych).



## LISTA WYMAGAŃ

Przy wyborze lokalizacji uwzględnij następujące wymogi:

- Energooszczędne ogrzewanie
- Energooszczędne oświetlenie
- Energooszczędny sprzęt IT i AV (audio-video)
- Gospodarze miejsca zainteresowani są kwestiami zrównoważonego rozwoju
- Korzystanie w dużej mierze ze światła naturalnego/dziennego
- Łatwy dojazd do miejsca transportem publicznym
- Możliwość zakwaterowania uczestników w miejscu wydarzenia lub w bliskiej odległości, którą można pokonać pieszo (dotyczy dłuższych wydarzeń)
- Obiekt posiada certyfikat energetyczny o zapotrzebowaniu na energię do ogrzania nie więcej niż 50,00 kWh/m<sup>2</sup> na rok
- Organizacja wydarzenia poza sezonem godowym i lęgowym zwierząt (dotyczy wydarzenia plenerowego w terenie niezabudowanym)
- Organizacja wydarzenia w regionie, z którego pochodzi większość uczestników
- Organizacja wydarzenia w niewielkiej odległości od Dworca PKP/ PKS
- Podpisane umowy z firmami na odbiór surowców do recyklingu
- Pojemniki do segregacji - dobrze oznakowane i łatwo dostępne dla uczestników
- Preferencje dla lokalnych właścicieli działających odpowiedzialnie ekologicznie
- Produkty kosmetyczne umieszczone w dozowniku (nie pakowane pojedynczo)
- Rekultywacja terenu po demontażu
- Rezygnacja z atrakcji dodatkowych, które generują hałas (np. pokaz sztucznych ogni)

- Środki czystości bezpieczne dla zdrowia i środowiska
- Temperatura w pomieszczeniach 18-21 st. C zimą i 26-28st. C latem oraz średnia wilgotność 50%
- Umożliwienie dostępu uczestnikom do środków ochrony słuchu (np. zatyczki do uszu) w przypadku koncertu lub meczu
- Unikanie codziennej wymiany ręczników i pościeli
- Wejście/winda dla osób na wózkach do budynku i na scenę (jeśli dotyczy)
- Wodooszczędna armatura łazienkowa i sanitarna (jeden kurek, przycisk start/stop, perlatory)
- Wynajem niezbędnego sprzętu do montażu i demontażu (o ile nie jest już w posiadaniu Organizatora)
- System do oczyszczania wody (kanalizacja lub własna oczyszczalnia ścieków)
- Żywe lokalne sezonowe rośliny doniczkowe - wypożyczone lub kupione i wręczone uczestnikom na zakończenie



## WERYFIKACJA

- Audyt energetyczny
- Deklaracja/Polityka środowiskowa obiektów
- Europejska Etykieta Energetyczna
- Informacja nt. daty i dokładnej lokalizacji wydarzenia
- Rekomendacje
- Certyfikaty dotyczące systemu zarządzania środowiskiem: System Ekozarządzania i Audytu EMAS, ISO 14001
- Certyfikaty dotyczące systemu zarządzania wydarzeniem: BS8901, ISO 20121
- Wdrożone wytyczne normy ISO 26000:2010 odnoszącej się do społecznej odpowiedzialności biznesu (nie została ona stworzona na potrzeby certyfikacji)
- Świadectwo charakterystyki energetycznej





## PRZYDATNA BIBLIOGRAFIA

- Alternatywna Polityka Energetyczna do 2030, Instytut na rzecz Ekorozwoju: [www.ine-isd.org.pl/lang/pl/page/broszury/id/18/](http://www.ine-isd.org.pl/lang/pl/page/broszury/id/18/)
- EMAS: [www.emas.mos.gov.pl](http://www.emas.mos.gov.pl)
- Energia i środowisko: [www.energiaisrodowisko.pl](http://www.energiaisrodowisko.pl)
- Etykiety energetyczne: [www.etykietyenergetyczne.pl](http://www.etykietyenergetyczne.pl)
- Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii: [www.fewe.pl](http://www.fewe.pl)
- Krajowa Agencja Poszanowania Energii: [www.kape.gov.pl](http://www.kape.gov.pl)
- Racjonalny wybór sprzętu i urządzeń w gospodarstwie domowym: [www.topten.info.pl](http://www.topten.info.pl)
- Serwis dotyczący odnawialnych źródeł energii: [www.oze.info.pl](http://www.oze.info.pl)
- Stowarzyszenie „Niepełnosprawni dla Środowiska – EKON”: [www.ekon.org.pl](http://www.ekon.org.pl)

## Prawo unijne

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2010/30/UE w sprawie wskazania poprzez etyketowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią, która zastąpiła Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2002/91/WE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dyrektywa ta straciła moc z dniem 1 lutego 2012)
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych
- Dyrektywa 2006/32/WE o efektywności energetycznej i serwisie energetycznym
- Dyrektywa EC/2004/8 o promocji wysokosprawnej kogeneracji

## Prawo polskie

- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 listopada 2008r. w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów

fot. 6: Budynek konferencyjny w Ekocentrum ICPPC w Strzyszowie k/Krakowa



fot. 7: Edukacja o lesie - najlepsza w lesie







## WPROWADZENIE

Korki podczas dojazdu do miejsca wydarzenia, brak miejsc parkingowych, złe oznaczenia dojazdu, brak informacji i zachęt dla bezpiecznego i czystego transportu publicznego i rowerowego? Te kwestie mogą zepsuć dobry wizerunek Organizatora, jak również spowodować, że impreza się opóźni i po prostu się nie uda.

- Im więcej pokonanych kilometrów
  - tym więcej spalonej benzyny lub ropy
    - tym więcej zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych w powietrzu
    - tym więcej hałasu.
- Im więcej transportu samochodowego
  - tym szersze drogi, większe strefy parkingowe, pozostawiane chodniki, którymi trudno przejść szczególnie osobom niepełnosprawnym i osobom z wózkami dziecięcymi
    - tym większa dewastacja przestrzeni publicznej – mniej wolnej przestrzeni do rekreacji i odpoczynku, mniej zieleni oczyszczającej środowisko, spadek różnorodności biologicznej.

Zmieniające się warunki rynkowe, szczególnie drastyczny wzrost cen paliw, w ciągu ostatnich 5 lat spowodowały, że przedsiębiorstwa chcąc funkcjonować na rynku oraz co ważniejsze, rozwijać się i przynosić oczekiwane zyski, zostały zmuszone do poszukiwania zmian w bieżącej działalności, szczególnie w transporcie.

Czas na zrównoważone innowacje w transporcie, dzięki czemu ograniczysz wyżej wymienione ryzyko i zagrożenia.



## DOBRE PRAKTYKI

1. Polityka transportowa prezydencji opierała się przede wszystkim na transporcie łączonym (busy, autokary) oraz na transporcie miejskim, o ile nie kolidowało to z zasadami bezpieczeństwa. Korzystano także z jednego autokaru solarnego oraz 3 elektrycznych samochodów osobowych. Dzięki rozsądnemu zarządzaniu flotą samochodową prezydencji udało się zaoszczędzić niemal 50% kwoty przekazanej przez partnera prezydencji PKN Orlen w formie kart paliwowych. Dzięki temu zaoszczędzono 90 500 kg CO<sub>2</sub> – tyle, ile 12 000 drzew pochłania średnio w ciągu roku.
2. Fundacja AERIS FUTURO od wielu lat aktywnie promuje środki transportu przyjazne środowisku – poprzez Kalkulator CO<sub>2</sub> pozwalający określić wpływ różnych środków podróży na środowisko i jego prezentację podczas różnych wydarzeń, w tym m.in. w ramach obchodów Europejskiego Dnia bez Samochodu (22 września).



## CIEKAWOSTKA

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wymienia korzyści uzyskane dzięki używaniu transportu rowerowego:

- 50% ograniczenie ryzyka cukrzycy i otyłości u dorosłych
- 30% ograniczenie ryzyka rozwoju nadciśnienia
- zmniejszenie ciśnienia krwi podobne do efektu zażywania leków.

Dodajmy, że możemy produkować dzięki jeździe na rowerze światło do oświetlenia drogi, ale także dzięki podłączeniu do innych sprzętów – zrobić sok w sokowirówce, czy też oświetlić lampkami choinkę.



## LISTA WYMAGAŃ

- Organizacja tele- lub videokonferencji zamiast osobistego spotkania - całościowo lub z wybranymi prelegentami (np. z zagranicy)
- Mapka z lokalizacją miejsca i opisem, rozkładem jazdy rekomendowanych połączeń oraz wskazówkami jak dojść rekomendowanych połączeń oraz wskazówkami jak dojść pieszo na miejsce rozesłane do uczestników i zamieszczone na stronie internetowej
- W przypadku braku transportu publicznego, wynajęcie busa, autokaru/ów, pociągu/ów
- Promowanie wspólnych dojazdów - umożliwienie odpowiednio wcześniej kontaktu elektronicznego uczestników ze sobą i/lub zamieszczenie aplikacji (lub wyraźnego linka do aplikacji pozwalającej na to) na stronie internetowej, z której korzystają uczestnicy wydarzenia
- Przekazanie kierowcom zasad eko-jazdy z prośbą o stosowanie
- Informacje w pojeździe zakazujące otwieranie okien przy włączonej klimatyzacji
- Bezpieczny bezpłatny parking dla rowerów - współpraca ze strażą miejską, policją, firmą ochroniarską
- Bezpłatne miejsca parkingowe dla rowerów, zniżki dla busów, autobusów oraz zniżki dla pełnych aut (min. 3 osoby w pojeździe)
- Miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnością
- Pojazdy nowe o niskiej emisji spalin - max 130 g CO<sub>2</sub>/km; furgonetki - max 175 g CO<sub>2</sub>/km
- Autobusy o wysokiej normie emisji spalin (EURO IV)
- Rezygnacja z quadów i samochodów terenowych, szczególnie jako atrakcji



## WERYFIKACJA

- Certyfikaty potwierdzające ukończenie przez kierowców kursów eko-jazdy
- Karta pojazdu
- Kopia listy uczestników z informacją o pokonanej odległości i o środku transportu
- Informacja dotycząca wykorzystywanych modeli pojazdów
- Mapa pokazująca lokalizację wydarzenia wraz z dojazdem środkami transportu publicznego oraz trasą pieszą i rowerową
- Strona www z mapą i informacjami

fol. 8: Rowerem - do pracy i na wycieczki





## PRZYDATNA BIBLIOGRAFIA

- Akademia ekójazdy: [www.akademiaekojazdy.pl](http://www.akademiaekojazdy.pl)
- Alternatywna Polityka Transportowa, InE: [www.ine-isd.org.pl](http://www.ine-isd.org.pl)
- Grupa eFTe: [www.efte.org](http://www.efte.org)
- Kurierzy rowerowi – firma Timebomb: [www.timebomb.pl](http://www.timebomb.pl)
- Poradnik Miejskiego Rowerzysty, Polska Zielona Sieć: [www.krakoff.info/wp-content/uploads/poradnik-miejskiego-rowerzysty.pdf](http://www.krakoff.info/wp-content/uploads/poradnik-miejskiego-rowerzysty.pdf)
- Portal dotyczący wspólnych przejazdów: [www.carpooling.pl](http://www.carpooling.pl)
- Projekt „Klimat bez sadyz”: [www.klimatbezsadyz.pl](http://www.klimatbezsadyz.pl)
- Wyszukiwarka połączeń komunikacji miejskiej: [www.jakdojade.pl](http://www.jakdojade.pl)
- Zestawienie zużycia paliwa i emisji CO<sub>2</sub> dla samochodów osobowych: [www.transport.gov.pl/2-48246b7ab716c.htm](http://www.transport.gov.pl/2-48246b7ab716c.htm)

### Prawo wspólnotowe:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/101/WE z dnia 19 listopada 2008 r. zmieniająca Dyrektywę 2003/87/WE w celu uwzględnienia działalności lotniczej w systemie handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów w transporcie drogowym
- Dyrektywa 98/69/EC (& 2002/80/EC) dla wszystkich pojazdów, wprowadzająca standard emisji spalin EURO IV
- Dyrektywa 2007/715/EC[13] dla lekkich samochodów osobowych i służbowych, wprowadzająca europejski standard emisji spalin EURO V
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 510/2011 z dnia 11 maja 2011 określające normy emisji dla nowych samochodów dostawczych w ramach zintegrowanego podejścia Wspólnoty na rzecz obniżenia poziomów emisji CO<sub>2</sub> pochodzących z lekkich pojazdów dostawczych
- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:145:001:0018:PL:PDF>

### Prawo polskie:

- Art. 92 Ustawy z dnia 06 września 2001 r. o transporcie drogowym
- Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o transporcie zbiorowym (Dz. U. 2011 nr 5 poz. 13)
- Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych

fot. 9: Przedział menedżerski wagonu PKP intercity



fot. 10: Skuter elektryczny jako dobry przykład transportu niskoemisyjnego





## WPROWADZENIE

Wybór dań oraz sposób ich podania świadczy o gospodarzu. Zaprezentujemy się jako organizator dbający o smak, zapach, wygląd, ale też o jakość ekologiczną, wartość odżywczą i ocenę etyczną przygotowanego cateringu. Wbrew pozorom, jest to najważniejsze kryterium, bo w praktyce okazuje się, że to co na talerzu uznajemy za etyczne jest też świeże, smaczne, pachnące, zdrowe, odżywcze i sprawia wiele przyjemności naszym zmysłom.

**Przez żołądek do serca** – poczęstunek to świetna okazja do promocji tradycyjnej polskiej kuchni niekoniecznie mięsnej, ekologicznych specjałów, zwłaszcza charakterystycznych dla danego regionu, w którym odbywa się wydarzenie. Warto tu skorzystać z oferty rolników ekologicznych, gdyż w ten sposób dostajemy produkty najwyższej jakości oraz regionalne specjały nie dość, że po atrakcyjnych cenach, to jeszcze bez zbędnych opakowań i często z dostawą na miejsce.

Rolnictwo XXI wieku zużywa ogromne ilości pestycydów i nawozów, które toksycznie oddziałują na zdrowie ludzi – zarówno konsumentów jak i samych rolników (efekty to m.in. alergie i nowotwory), oraz na stan środowiska (efekt - utrata różnorodności biologicznej).

Im produkt bardziej przetworzony, mrożony, o dłuższej dacie ważności tym mniej odpowiedzialny ekologicznie – wymaga zużycia większej ilości energii na procesy przetwórcze i przechowywanie. Produkcja mięsa powoduje znacznie większe zużycie wody niż rolnictwo, również globalna deforestacja i pustynnienie ma związek z nadmiernym spożyciem mięsa. Wycinanie lasów, szczególnie lasów tropikalnych odbywa się głównie w celu otwarcia nowych terenów pod pastwiska i uprawy paszy dla bydła. Produkcja zwierzęca powoduje duże ilości emisji gazów cieplarnianych (bydło domowe, podobnie jak wszystkie pozostałe przeżuwacze, wydycha metan – gaz cieplarniany ponad 20 razy silniejszy od dwutlenku węgla).



## CIEKAWOSTKA

W kontekście żywności ważnym terminem jest foodmiles (żywnościokilometry) – to odległość, jaką pokonuje nasze jedzenie zanim trafi 'z pola na talerz' konsumenta. Korzyści z redukcji foodmiles jest wiele:

- ograniczenie transportu, a więc mniej zanieczyszczeń i kosztów,
- lepsza jakość dzięki świeżości, mniejszej ilości konserwantów
- bezpieczeństwo - pewniejsza informacja o źródle pochodzenia.



## DOBRE PRAKTYKI

1. Polska prezydencja promowała kuchnię typową dla organizowanych wydarzeń w danym regionie angażując do tego firmy z lokalnego rynku. Dodatkowo jednym z upominków promocyjnych polskiej prezydencji była pięknie zaprojektowana i wydrukowana książka kucharska z tradycyjnymi polskimi przepisami w aranżacji zagranicznych kucharzy pracujących w Polsce.

2. W czasie imprez plenerowych najlepiej sprawdzając się jadalne talerze – liście kapusty na festiwalu Woodstock, czy wykonane z otrąb owsianych na piknikach Fundacji Aeris Futuro. Do tego sztuczce i kubki biodegradowalne – drewniane lub ze skrobi.



## LISTA WYMAGAŃ

- Przed złożeniem zamówienia, przeanalizowanie wymagań z dostawcą tak, by każda ze stron była świadoma założeń zielonego cateringu
- Catering zamówiony u lokalnych dostawców odpowiedzialnych ekologicznie
- Napoje w dużych opakowaniach (1-2 i więcej litrów)  
Produkty typu cukier, mleczko do kawy, masło w dużych opakowaniach
- Naczynia, sztucce, obrusy wielorazowego użytku ( impreza w zamkniętym pomieszczeniu) lub wykonane z surowców odnawialnych ulegających biodegradacji
- Produkty i napoje w opakowaniach nadających się do recyklingu
- W formularzu zgłoszeniowym pytanie, czy uczestnik planuje zostać na lunchu/obiedzie jeśli są one na końcu wydarzenia
- Wysyłka emaila do uczestników z prośbą o potwierdzenie przybycia przed samym złożeniem zamówienia na catering
- Pojemniki do spakowania pozostałej po wydarzeniu żywności
- Jedzenie pozostałe po wydarzeniu przekazane organizatorom, którzy przekazują je uczestnikom lub lokalnym organizacjom charytatywnym
- Formularz z pytaniem o zwyczaje żywieniowe uczestników związane z uwarunkowaniami zdrowotnymi lub światopoglądowymi
- Owoce obok słodczy - dobre kalorie
- Ciekawe dania wegetariańskie w menu
- Produkty nie modyfikowane genetycznie (nie GMO)
- Jeśli w menu są dania rybne, ryby pochodzą ze zrównoważonych hodowli
- Wyłączenie z menu gatunków ryb zagrożonych wyginięciem : halibut atlantycki, karmazyn, łosoś bałtycki, rekin, płaszczka, sola, tuńczyk błękitnopłetwy, węgorz
- Woda z lokalnych źródeł



Soki w większości z krajowych owoców



Nabywanie produktów zwierzęcych spełniających wysokie standardy w zakresie dobrostanu



Ograniczenie stosowania niebezpiecznych chemikaliów oraz korzystanie z przyjaznych dla środowiska środków czyszczących oraz do mycia naczyń



Wyroby papierniczne, na przykład ręczniki kuchenne lub papierowe serwetki wykonane z włókien pochodzących z recyklingu lub wyprodukowanych w sposób zrównoważony



Chłodziarki i zamrażarki nie zawierają substancji zubażających warstwę ozonową (HCFC) ani HFC



## WERYFIKACJA



Kraj pochodzenia produktu umieszczony na opakowaniu



Potwierdzenie wyprodukowania metodami ekologicznymi zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 834/2007



Menu z uszczegółowieniem dań, w tym gatunków owoców, ryb, mięs itd.

fot. 11: Świeżo wyciskane soki serwowane podczas spotkań polskiej prezydencji







## PRZYDATNA BIBLIOGRAFIA

- Banki Żywności: [www.bankizywnosci.pl](http://www.bankizywnosci.pl)
- Ekonsument: [www.ekonsument.pl](http://www.ekonsument.pl)
- Jednostka certyfikująca AGRO BIO TEST, przyznająca etykietę produkcji ekologicznej: [www.agrobiotest.pl](http://www.agrobiotest.pl)
- Jednostka certyfikująca Biocert Małopolska, przyznająca etykietę produkcji ekologicznej: [www.biocert.pl](http://www.biocert.pl)
- Koalicja Sprawiedliwego Handlu: [www.fairtrade.org.pl](http://www.fairtrade.org.pl)
- Poradnik „Wiesz, co jesz. Żywność bez GMO”, wyd. Greenpeace: [www.greenpeace.org/poland/pl/press-centre/dokumenty-i-raporty/Poradnik-Konsumenta-Wiesz-co-jesz---ywno-bez-GMO](http://www.greenpeace.org/poland/pl/press-centre/dokumenty-i-raporty/Poradnik-Konsumenta-Wiesz-co-jesz---ywno-bez-GMO)
- Poradnik „Jaka ryba na obiad”, wyd. WWF: [www.poradnikrybny.wwf.pl](http://www.poradnikrybny.wwf.pl)
- Portal umożliwiający wyszukiwanie producentów i dostawców lokalnej żywności na terenie Polski: [www.lokalnazywnosc.pl](http://www.lokalnazywnosc.pl)

### Prawo unijne

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylająca dyrektywę Rady 90/220/EWG

### Prawo polskie:

- Ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz.U. 09. Nr 116, poz. 975)
- Ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz.U. 2001 nr 76 poz. 811)
- Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia

fol. 12: Zrównoważony poczęstunek - ciasteczka i owoce



fol. 13: Regionalne potrawy z lokalnych produktów





## WPROWADZENIE

Organizacja Zielonego Wydarzenia stanowi doskonałą okazję do zademonstrowania przywiązania Twojego i Twojej Organizacji do zasad zrównoważonego rozwoju. Właściwie skierowana komunikacja i strategia PR zbuduje dobry klimat wokół wydarzenia, przyciągnie uczestników i posłuży jako narzędzie kształtowania społecznej świadomości.

Najlepszym sposobem na przekonanie opinii publicznej do proekologicznego, przyjaznego naturze, „zielonego” wizerunku jest komunikowanie się w sposób i przy pomocy nośników przyjaznych środowisku naturalnemu.

Goście zazwyczaj otrzymują wiele prezentów i materiałów, które później muszą ze sobą zabrać. W większości przypadków te najmniej atrakcyjne zostają w hotelowym koszu na śmieci. Jeśli Organizator chce, by jego gadżet się spodobał musi go zaprojektować w sposób innowacyjny – produkt powinien być funkcjonalny, nowoczesny i dopasowany do potrzeb odbiorcy. Eko- i etno-design oraz materiały pochodzące z recyklingu będą dodatkowym walorem świadczącym o oryginalności i wspieraniu idei ochrony środowiska.

Aby roztoczyć czar, aby magia reklamy zaczęła działać, należy użyć różnych środków oddziaływania, których produkcja uwzględni pozytywne skutki dla środowiska.



## DOBRE PRAKTYKI

1. Po zakończeniu polskiej prezydencji w Radzie UE Fundacja AERIS FUTURO we współpracy ze stowarzyszeniem 'Niepełnosprawni dla Środowiska – Ekon' z Warszawy zajęła się utylizacją i recyklingiem wszystkich pozostałych po spotkaniach prezydencji materiałów z MSZ oraz Ministerstw Edukacji Narodowej, Środowiska i Zdrowia, których nie dało się wykorzystać do innych celów. Posegregowano i oddano do ponownego

przetworzenia prawie 4 tony surowców wtórnych, co pozwoliło zaoszczędzić zasoby naturalne i energię potrzebną do wydobycia i przetworzenia kolejnych surowców. W efekcie nie zostało wyemitowanych do powietrza 8400 kg gazów cieplarnianych, tj. tyle, ile 1120 drzew pochłania średnio w ciągu roku. Za fundusze uzyskane ze sprzedaży surowców wtórnych partnerzy posadzą wspólnie drzewa.

2. Duńskiej prezydencji towarzyszy największa w historii kampania zielonych technologii – TOUR 2012 EUROPE z hasłem „Zachowaj Energię – Zachowaj Pieniądże – Zachowaj Klimat” (Saving Energy – Saving Money – Saving Climate). To cykl imprez w 27 miastach UE, w ramach których zaplanowano debaty, konferencje i spotkania skierowane do przedstawicieli samorządów, biznesu oraz obywateli.



## CIEKAWOSTKA

Wyprodukowanie 1 tony papieru wymaga:

- ścięcia 17 drzew,
- zużycia 7600 kWh energii,
- zanieczyszczenia 440 000 l wody.

Papier z recyklingu to wielka oszczędność energii i najlepszy sposób na zmniejszenie szkodliwej dla środowiska produkcji papierniczej - mniej szkodliwych chemikaliów!



## LISTA WYMAGAŃ

- Strona www i portale społecznościowe, jako główne narzędzia promocji
- Elektroniczna rejestracja uczestników, papierowa lista obecności maksymalnie skrócona
- Elektroniczna forma wszelkich materiałów informacyjnych, w tym zaproszeń
- Materiały konferencyjne (np. wystąpienia prelegentów) zachowane w formie elektronicznej i dystrybuowane po wydarzeniu drogą e-mailową
- Prezentacje multimedialne do wyświetlenia na rzutniku
- Ograniczenie do minimum wielkoformatowych billboardów, bannerów, plakatów, które zaszcpecają przestrzeń
- Druk lateksowy, druk UV i eko-solwentowy
- Korzystanie w promocji wydarzenia z istniejących gazet i czasopism zamiast drukowania własnych publikacji
- Materiały nieobowiązkowe, przekazywane uczestnikom po wyrażeniu przez nich zgody, wyłożone na ogólnym stole, a nie na każdym krześle
- Formaty publikacji efektywnie wykorzystujące arkusze papieru, wykorzystanie resztek drukarskich
- Wydruki nadające się do recyklingu - niezafoliowane, nie na papierze kredowym
- Druk na papierze pochodzącym z legalnych lub zrównoważonych źródeł (na bazie włókien pierwotnych, zawierających ewentualnie udział procentowy włókien wtórnych)
- Papier wyprodukowany bez użycia chloru pierwiastkowego (ECF), bądź bez użycia związków chloru (TCF)
- Unikanie lakierowania UV, foliowania, laminowania, metalizowania, złocenia itp., które stanowią dodatkowe obciążenie dla środowiska
- Poziom bieli do max. 90 (powyżej papier musiałby być poddany działaniu wybielaczy optycznych)
- Drukowanie dwustronne lub w formacie „broszura” (4 strony na 1 kartce), gdzie tylko możliwe
- Prezentacje typu Power Point - 3 lub 6 slajdów na stronie wydrukowane dwustronnie
- Identyfikatory wielokrotnego użytku
- Zbiórka identyfikatorów od uczestników przed opuszczeniem wydarzenia
- Nie powlekane folią tekturowe teczki, naklejki
- Materiały promocyjne wytworzone z materiałów nadających się do recyklingu, np. długopisy ze zwiniętej makulatury
- Trwałe i praktyczne gadżety (np. kubki, pendrive'y) Uniwersalna treść publikacji do wielokrotnego użytku (także przy innych wydarzeniach)
- Sprzęt łatwy w transporcie np. składane bannery
- Opakowania ograniczone do minimum, z naturalnych materiałów, nadające się do recyklingu
- Recykling zbędnych materiałów, a zaoszczędzone/uzyskane środki przeznaczone na offset Wydarzenia
- Materiały nienadające się do recyklingu przekazane do przetworzenia (np. bannery na torby) - organizacjom społecznym, artystom
- Informacja o wdrażanym Zielonym Standardzie i zaproszenie do współtworzenia na www, we wszelkich komunikatach prasowych, publikacjach, materiałach konferencyjnych
- Krótka wzmianka o Zielonym Standardzie przez Organizatorów w czasie rozpoczęcia spotkania i powitania uczestników
- Identyfikacja wizualna nawiązująca do idei zrównoważonego rozwoju i ZW
- Stoisko informacyjne w trakcie Wydarzenia nt. Zielonych Standardów
- Banner/roll up informujący o ZW





## WERYFIKACJA

- Dokumentacja zamówienia (np. specyfikacja istotnych warunków zamówienia SIWZ), w których określone zostały kryteria.
- Informacje i znaki umieszczone na opakowaniu
- Informacje i znaki umieszczone na produkcie



## PRZYDATNA BIBLIOGRAFIA

- Kampania Clean Clothes Polska: [www.cleanclothes.pl](http://www.cleanclothes.pl)
- Kampanie Społeczne: [www.kampaniespoleczne.pl](http://www.kampaniespoleczne.pl)
- Poradnik „Dobre Zakupy” Polskiej Zielonej Sieci: [www.zielonasiec.pl/publikacje/poradnik-dobre-zakupy](http://www.zielonasiec.pl/publikacje/poradnik-dobre-zakupy)
- Portal nt. produktów i usług ekonomii społecznej „Z lepszej półki”: [www.zlepszejpolki.pl](http://www.zlepszejpolki.pl)
- Portal nt. Zielonych Zamówień Publicznych: [www.zielonezamowienia.gov.pl](http://www.zielonezamowienia.gov.pl)
- Zielony Katalog, Fundacja Aeris Futuro: [www.zielonewydarzenia.pl/zielony-katalog](http://www.zielonewydarzenia.pl/zielony-katalog)

### Prawo wspólnotowe:

- Dyrektywa 2005/29/EC w sprawie nierzetelnych praktyk w handlu (Unfair Commercial Practices Directive, w skrócie UCPD) obowiązująca od 2005 roku, która zabrania nieuczciwych praktyk i określa ścisłą definicję reklamy wprowadzającej w błąd jako tej, w której przedstawiane informacje są nieprawdziwe lub jeśli pomija się ważne informacje oraz podkreśla znaczenie udziału państwa.
- Dyrektywa 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych
- Dyrektywa 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 92/75/EWG w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez urządzenia gospodarstwa domowego

### Prawo polskie:

- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych
- Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej.

fol. 14: Dzień Zielonej Prezydencji na Małym Rynku w Krakowie



fol. 15: Naturalne upominki wykonane lokalnie przez spółdzielnię społeczną Artes





## WPROWADZENIE

Nieuniknione emisje do atmosfery gazów cieplarnianych powstałe w związku z organizacją i przebiegiem konferencji lub innych wydarzeń można w 100 % zneutralizować, czy zoffsetować, wspierając redukcję emisji w innym miejscu - posadzenie drzew, inwestycje w odnawialne źródła energii (OZE) lub poprzez poprawę efektywności energetycznej. Offset przyczyni się do łagodzenia zmian klimatu oraz pozwoli organizatorom wydarzenia na promocję idei wśród przedsiębiorców i wskaże dobre praktyki działań w tym zakresie. Wpływnie pozytywnie także na odbiór organizatorów przez uczestników danej imprezy.



## CIEKAWOSTKA

Zwiększanie obszarów pokrytych przez lasy poprzez zalesianie (ang. 'afforestation') i ponowne zalesianie (ang. 'reafforestation') prowadzi do zwiększenia wychwytywania i magazynowania CO<sub>2</sub>, tym samym zmniejszając jego zawartość w atmosferze. Drzewa absorbują CO<sub>2</sub> w czasie fotosyntezy i akumulują go w swojej biomasie. Połączenie emisji z absorpcją jest korzystne dla środowiska naturalnego.

Sir Nicholas Stern w raporcie przygotowanym na zlecenie rządu Wielkiej Brytanii ostrzega, że działania człowieka mogą spowodować pojawienie się poważnych zaburzeń w funkcjonowaniu światowej gospodarki i ludzkich społeczności, a których rozmiary będą podobne do tych, jakie były związane z Wielkim Kryzysem z lat 20. XX wieku lub z wojnami światowymi. Ostatni IV raport Międzyrządowej Grupy Do Spraw Zmian Klimatu (IPCC) stwierdza z najwyższym prawdopodobieństwem, że to właśnie człowiek jest głównym sprawcą postępującego ocieplenia klimatu Ziemi, co może prowadzić do nieodwracalnych zmian w środowisku naturalnym oraz niebezpiecznych konsekwencji dla przyszłych pokoleń. Szczególnym zagrożeniem dla biznesu może być zwiększone ryzyko działalności w wyniku ograniczenia dostępności surowców (np. wody), wyższe koszty energii oraz ubezpieczeń, a także pojawienie się podatków ekologicznych. Dlatego niezbędne jest przedstawienie się na gospodarkę niskowęglową, czyli podjęcie działań na rzecz ograniczania emisji gazów cieplarnianych.

## Kroki mające na celu zoffsetowanie emisji:

- Identyfikacja źródeł, czyli elementy wydarzenia
- Kalkulacja emisji przez ekspertów wg dostępnych wskaźników
- Akcja – neutralizacja – sadzenie drzew, wymiana żarówek na energooszczędne świetlówki, zainstalowanie OZE
- Komunikacja – działania informacyjno-promocyjne



## DOBRE PRAKTYKI

1. Po polskiej prezydencji, dzięki funduszom uzyskanym ze zbiorów materiałów pozostałych po spotkaniach, zostaną posadzone drzewa, które w symboliczny sposób pozwolą neutralizować emisje gazów cieplarnianych. Dania w czasie swojej prezydencji jako zielony lider w UE i kraj doświadczony w organizacji zrównoważonych wydarzeń:

- zleciła monitoring emisji CO<sub>2</sub> oraz planuje wszelkie działania, by minimalizować emisje
- wybrała partnerów biznesowych, którzy zapewniają zeroemisyjne przesyłki, zeroemisyjne strony internetowe oraz zoffsetowanie podróży lotniczych
- współpracuje z organizacjami pozarządowymi, by wybrać najbardziej odpowiednie projekty carbon offsets.

2. Projekt „Wręć się w eko” z FOB, to projekt carbon offset Fundacji Aeris Futuro, mający na celu zneutralizowanie nieuniknionych emisji związanych z realizacją wydarzeń Forum Odpowiedzialnego Biznesu (FOB). W maju 2010 roku zorganizowana została akcja, w ramach której w Mokrej Wsi pod Warszawą Fundacja przeprowadziła audyt ekologiczny na terenie szkoły podstawowej, po czym przy udziale uczniów oraz wolontariuszy z programu partnerskiego FOB w budynku szkoły wymieniono 28 żarówek na energooszczędne świetlówki oraz zainstalowano 12 perlatorów (napowietrzaczy, które redukują zużycie wody w kranach), a wokół posadzono 30 drzew. W ramach edukacji ekologicznej uczniowie przygotowali dla gości specjalne wystąpienie. Działanie pozwoliło na zneutralizowanie 1020 kg CO<sub>2</sub>.



## LISTA WYMAGAŃ

- Zbieranie danych do wyliczeń śladu klimatycznego – zużycie nośników energii, w tym paliw, zużycie wody, produkcja odpadów
- Współpraca z wiarygodnym partnerem szacującym offset
- Wsparcie wiarygodnych projektów offsetowych i uzyskanie Certyfikatu
- Zaangażowanie osobiste w projekt offsetowy (wspólne sadzenie drzew przez uczestników w czasie Wydarzenia lub po)
- Zaangażowanie lokalnej społeczności w działania offsetowe
- Informacja o offsetowaniu w ramach komunikatów o Wydarzeniu



## WERYFIKACJA

- Audyt w czasie wydarzenia wykonany przez Eksperta
- Certyfikat
- Kalkulator z przejrzystą metodologią wyliczeń śladu klimatycznego i offsetu
- Raport z offsetowania wraz ze zdjęciami
- Rekomendacje od niezależnych instytucji dla partnera offsetowego



## PRZYDATNA BIBLIOGRAFIA

- Centrum Informacji o Środowisku: [www.ekoportal.gov.pl](http://www.ekoportal.gov.pl)
- Europejska Sieć Natura 2000: [www.natura2000.gdos.gov.pl](http://www.natura2000.gdos.gov.pl)
- Fundacja Aeris Futuro: [www.aerisfuturo.pl](http://www.aerisfuturo.pl)
- Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii: [www.fewe.pl](http://www.fewe.pl)
- Instytut na rzecz Ekorozwoju – [www.ine-isd.org.pl](http://www.ine-isd.org.pl)
- Instytut Badawczy Leśnictwa: [www.ibles.pl](http://www.ibles.pl)
- Koalicja Klimatyczna: [www.koalicjaklimatyczna.org](http://www.koalicjaklimatyczna.org)
- Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami: [www.kobize.pl](http://www.kobize.pl)
- Międzyrządowy Panel ds. Zmian Klimatu: [www.ipcc.ch](http://www.ipcc.ch)
- PGL Lasy Państwowe: [www.lasy.gov.pl](http://www.lasy.gov.pl)
- Program Środowiskowy Organizacji Narodów Zjednoczonych: [www.unep.org](http://www.unep.org)

fot. 16: Emisje z lotnictwa są 2,5 raza bardziej szkodliwe niż ta sama ilość przy ziemi



### Protokół z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu

- To międzynarodowe prawnie wiążące porozumienie dotyczące przeciwdziałaniu globalnemu ociepleniu, wprowadzające konkretne zobowiązania redukcji emisji gazów cieplarnianych. Przyjęty 11 grudnia 1997, wszedł w życie 16 lutego 2005 roku. Podczas polskiej prezydencji w Radzie UE w grudniu 2011 r. w ramach konferencji klimatycznej ONZ (COP17/CMP17) w południowoafrykańskim Durbanie ustalono, że do 2015 r. Protokół z Kioto zostanie zastąpiony nowym prawnie wiążącym porozumieniem obejmującym wszystkie kraje Konwencji klimatycznej i 100 proc. emisji gazów cieplarnianych w tej grupie. Dotychczas Protokół z Kioto nakładał obowiązki redukcyjne tylko na grupę krajów rozwiniętych. Podczas szczytu zapadła też decyzja, że Unia Europejska przyjmie też drugi okres Protokołu z Kioto – po 2012 r. W Durbanie przyjęto ponadto zasady działania Zielonego funduszu finansowego (Green Climate Fund), który miałby wspierać działania na rzecz przystosowania do zmian klimatu i redukcji emisji szczególnie w krajach rozwijających się.

### Prawo wspólnotowe / międzynarodowe

- Pakiet energetyczno-klimatyczny przyjęty przez Parlament Europejski i Radę UE w grudniu 2008 roku. Dokumenty wchodzące w skład pakietu, mają na celu realizację przyjętych przez Radę Europejską założeń dotyczących przeciwdziałania zmianom klimatu, stanowiących, że do roku 2020 Wspólnota:
  - Zredukuje o 20% emisje gazów cieplarnianych (z opcją 30% redukcji, o ile w tym zakresie zostaną zawarte stosowne porozumienia międzynarodowe) w stosunku do poziomu emisji z 1990 roku
  - Zwiększy o 20% udział energii odnawialnej w finalnej konsumpcji energii
  - Zwiększy o 20% efektywność energetyczną, w stosunku do prognoz na rok 2020
  - Zwiększy udział biopaliw w ogólnej konsumpcji paliw transportowych co najmniej do 10%

### Prawo polskie

- Polityka klimatyczna Polski do 2020 roku przyjęta przez Radę Ministrów 4 kwietnia 2003, której celem jest redukcja emisji gazów cieplarnianych w Polsce o co najmniej 40% w 2020 roku w stosunku do poziomu z roku 1988 (przyp. autora - poziom redukcji w 2012 roku – ok. 33%)
- Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach
- Ustawa z dnia 03 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych

fol. 17: Świetłówka - oszczędność pieniędzy i energii



fol. 18: Las Zakochanych - inicjatywa Aeris Futuro u podnóża Babiej Góry





## Znaki ekologiczne

Sposób na weryfikację standardu produktu lub dostawcy

### Znaki ekologiczne dotyczące zarządzania:



Certyfikat dotyczący systemu zarządzania środowiskiem: EMAS



Certyfikat dotyczący systemu zarządzania środowiskiem: ISO 14001



Certyfikat dotyczący systemu zarządzania wydarzeniem British Standard International (BS8901)

### Znaki ekologiczne dotyczące miejsca - lokalizacji i obiektów:



Certyfikaty dotyczące systemu zarządzania środowiskiem: EMAS



Certyfikaty dotyczące systemu zarządzania środowiskiem: ISO 14001



Certyfikat dotyczący systemu zarządzania wydarzeniem British Standard International (BS8901)



Tytuł Lider Polskiej Ekologii



Tytuł Przyjaźni Środowisku



Green Globe: [www.greenglobe.com](http://www.greenglobe.com)



Green Key: [www.green-key.org](http://www.green-key.org)



Green Tourism: [www.green-business.co.uk](http://www.green-business.co.uk)

### Znaki ekologiczne dotyczące sprzętu:



Błękitny Anioł (Der Blaue Engel) – Niemcy:  
[www.blauer-engel.de](http://www.blauer-engel.de)



Carbon Reduction Label: [www.carbon-label.com](http://www.carbon-label.com)



Ecolabel: [www.ecolabel.eu](http://www.ecolabel.eu)



Ekoprojekt CE: [www.oznakowanie-ce.pl](http://www.oznakowanie-ce.pl)



Krajowy Znak Ekologiczny EKO, przyznawany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji:  
[www.pcbc.gov.pl](http://www.pcbc.gov.pl)



Nordic Swan (Svanen) – Skandynawia:  
[www.nordic-ecolabel.org](http://www.nordic-ecolabel.org)



TCO Development: [www.tcodevelopment.com](http://www.tcodevelopment.com)



Europejska Etykieta Energetyczna (A do A+++)

Znaki ekologiczne dotyczące żywności:



Carbon Reduction Label: [www.carbon-label.com](http://www.carbon-label.com)



Etykieta produkcji ekologicznej (Euroliść):  
[www.ec.europa.eu/agriculture/organic/consumer-confidence/logo-labelling\\_pl](http://www.ec.europa.eu/agriculture/organic/consumer-confidence/logo-labelling_pl)



Ekoland: [www.ekoland.org.pl](http://www.ekoland.org.pl)



Fair Trade: [www.fairtrade.pl](http://www.fairtrade.pl)



Marine Stewardship Council: [www.msc.org](http://www.msc.org)



Znak Certyfikowanego Rolnictwa Ekologicznego:  
[www.pcbc.pila.pl/s/wzory-znakow](http://www.pcbc.pila.pl/s/wzory-znakow)

Znaki ekologiczne dotyczące opakowań:



Zielony Punkt: oznacza, że producent danego opakowania wniósł za nie opłatę na rzecz krajowej organizacji odzysku opakowań



Nadaje się do recyklingu - umieszczany jest na produktach, które mogą być powtórnie wykorzystane.



Opakowanie nadające się do ponownego wykorzystania



Opakowanie biodegradowalne, które w czasie kompostowania nie uwalnia żadnych szkodliwych substancji

Znaki ekologiczne dotyczące papieru i produktów pochodzenia drzewnego:



Błękitny Anioł (Der Blaue Engel) – Niemcy PEFC (Programme for Endorsement of Forest Certification)



FSC (Forest Stewardship Council)



TCF (Totally Chlorine Free)



ECF (Elementary Chlorine Free)



PCF (Processed Chlorine Free)















Rainforest Alliance











Carbon Reduction Label

## Znaki ekologiczne dotyczące odzieży:

	Fair Trade
	Global Organic Textile Standard
	Soil Association Organic Standard
	Naturland
	Ecolabel
	Bluesign
	Confidence in Textiles (Tekstylia Godne Zaufania)
	Better Cotton Initiative
	Fair Wear Foundation
	Fair Labour Association
	Ethical Trading Initiative
	Social Accountability International

## Znaki ekologiczne dotyczące kosmetyków:

	Bezpieczny dla ozonu
	Znak królika: znak informuje, że w fazie badań dany produkt nie był testowany na zwierzętach
	Skaczący królik: mówiący, że kosmetyk w żadnej fazie produkcji nie był testowany na zwierzętach
	Ecolabel
	Fair Trade
	Cruelty free
	Ecocert – Organic: min. 95% składników pochodzenia roślinnego i min. 10% z upraw ekologicznych
	Ecocert – Natural: min. 50% składników pochodzenia roślinnego i min. 5% z upraw ekologicznych;

# SŁOWNICZEK POJĘĆ

## Carbon offset, offset

Neutralizacja nieuniknionych emisji CO<sub>2</sub> poprzez działania kompensacyjne, takie jak sadzenie odpowiedniej ilości drzew lub zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej. Osoba/podmiot płaci za projekt, który zoffsetuje emisje w zamian otrzymując Certyfikat potwierdzający zneutralizowaną ilość gazów cieplarnianych.

## Carpooling

Wspólne dojazdy, forma podróżowania, która polega na udostępnianiu wolnego miejsca we własnym samochodzie lub korzystania z wolnego miejsca w samochodzie innego użytkownika.

## Carsharing

System polegający na tym, że kilku użytkowników posiada jeden samochód – wspólnie dzielą się oni kosztami utrzymania, paliw i napraw.

## Catering

Poczęstunek. Według słownika języka polskiego: Usługa polegająca na odpłatnym dostarczaniu oraz serwowaniu jedzenia i napojów na przyjęciach.

## CO<sub>2</sub> = dwutlenek węgla

Gaz występujący naturalnie, a także będący efektem ubocznym spalania paliw kopalnych, takich jak ropa naftowa, gaz ziemny, czy węgiel oraz powstający w wyniku spalania biomasy, jak też na skutek zmian użytkowania gruntów i innych procesów przemysłowych. Dwutlenek węgla jest głównym antropogenicznym gazem cieplarnianym, który wpływa na bilans radiacyjny Ziemi. Ponieważ jest również gazem odniesienia do pomiarów innych gazów cieplarnianych, jego wskaźnik potencjalnego ocieplenia globalnego wynosi 1. [www.klimat.gov.pl](http://www.klimat.gov.pl)

## CSR = Corporate Social Responsibility (Społeczna Odpowiedzialność Biznesu)

Koncepcja, dzięki której przedsiębiorstwa na etapie budowania strategii dobrowolnie uwzględniają interesy społeczne i ochronę środowiska, a także relacje z różnymi grupami interesariuszy. Bycie odpowiedzialnym nie oznacza tylko spełnienia wszystkich wymogów formalnych i prawnych, ale oprócz tego zwiększone inwestycje w zasoby ludzkie, w ochronę środowiska i relacje z otoczeniem firmy, czyli dobrowolne zaangażowanie. [www.pozytek.gov.pl](http://www.pozytek.gov.pl)

## Eko-innowacyjność

– zmiana dotychczasowych nawyków, procedur, technologii na bardziej przyjazne środowisku - zwiększające efektywność korzystania z różnego rodzaju surowców naturalnych oraz udział odnawialnych źródeł energii.

## Eko-jazda

Sposób eksploatacji pojazdu pozwalający zaoszczędzić zużycie paliwa i produkcję zanieczyszczeń, np. unikanie agresywnej jazdy, czy wyłączenie silnika w czasie dłuższego postoju.

## Ekonomia społeczna, gospodarka społeczna, przedsiębiorstwo społeczne

Działalność gospodarcza, która łączy cele ekonomiczne i społeczne. Za przedsiębiorstwo społeczne uznaje się działalność o celach głównie społecznych, której zyski w założeniu są reinwestowane w te cele lub we wspólnotę, a nie w celu maksymalizacji zysku lub zwiększenia dochodu udziałowców czy też właścicieli. [www.ekonomiaspoleczna.pl](http://www.ekonomiaspoleczna.pl)

## Fair Trade, pol. sprawiedliwy, etyczny handel

Ruch społeczny promujący uzyskiwanie przez producentów z krajów rozwijających się sprawiedliwego wynagrodzenia i godziwych warunków pracy.

## Fairtrade

Termin powstał ze stowarzyszenia się organizacji z różnych krajów w ramach organizacji parasolowej FLO Int., utworzonej w celu harmonizacji ruchu. Opracowała ona międzynarodowy znak certyfikacyjny Fairtrade, aby ujednoczyć oznaczenia nadawane produktom, ale także miastom, szkołom, czy kościołom. [www.fairtrade.net](http://www.fairtrade.net)

## GMO = Genetically Modified Organism (Organizm zmodyfikowany genetycznie)

Organizm inny niż organizm człowieka, w którym materiał genetyczny został zmieniony w sposób niezachodzący w warunkach naturalnych wskutek krzyżowania lub naturalnej rekombinacji. Źródło: ustawa z dnia 22 czerwca 2001 o organizmach genetycznie zmodyfikowanych

## Green washing

'Zielone kłamstwo' - działania, których celem jest ukazanie przez firmy/ instytucje, produktu lub usługi jako proekologicznego, kiedy w rzeczywistości same produkty bądź rdzeń działalności tej firmy mają negatywny wpływ na środowisko.



**Innowacja**

Według słownika języka polskiego: wprowadzenie czegoś nowego, rzecz nowo wprowadzona

**Kogeneracja**

Zgodnie z Dyrektywą 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku: równoczesne wytwarzanie energii cieplnej i energii elektrycznej i/lub mechanicznej w trakcie tego samego procesu

**LCA = Life Cycle Assessment (Cykl Życia Produktu)**

Proces oceny efektów, jaki dany wyrób wywiera na środowisko, podczas całego życia, poprzez wzrost efektywnego zużycia zasobów i zmniejszenie obciążeń środowiska. Podstawowymi elementami LCA są (1) zidentyfikowanie i ocena ilościowa obciążeń środowiska tj. zużytych materiałów i energii oraz emisji i odpadów wprowadzonych do środowiska, (2) ocena potencjalnych wpływów tych obciążeń oraz (3) oszacowanie dostępnych opcji w celu zmniejszenia obciążeń.

Źródło: Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN (IGSMiE)

**LCC = Life Cycle Cost (Koszt Cyklu Życia)**

Całkowite koszty dotyczące zakupu, użycia i likwidacji produktu. Koszty produktu lub usługi występujące podczas całego życia wraz z kosztami zewnętrznymi.

Źródło: IGSMiE PAN

**Logistyka**

Pojęcie coraz częściej zastępowane przez szerszy termin zarządzanie łańcuchem dostaw (patrz poniżej)

**NGO = organizacja pozarządowa (ang. Non-Governmental Organisation)**

Niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, niedziałające w celu osiągnięcia zysku osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia.

Źródło: ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

**MSC = Marine Stewardship Council**

Globalna organizacja współpracująca z sektorem rybołówstwa, naukowcami, organizacjami ekologicznymi oraz opinią publiczną w celu promocji świadomego wyboru usług firm zajmujących się przetwórstwem rybnym. Program certyfikacji i znaki ekologiczne MSC wskazują i nagradzają dostawców usług stosujących zasady zrównoważonego rybołówstwa.

[www.msc.org](http://www.msc.org)

**Permakultura**

Świadome planowanie i utrzymywanie wydajnych ekosystemów rolniczych, które charakteryzują się różnorodnością, stabilnością, oraz zdolnością do naturalnej regeneracji. Stanowi ona harmonijną integrację krajobrazu z działalnością człowieka w celu zapewnienia pożywienia, energii, schronienia, oraz innych jego potrzeb materialnych i kulturalnych w samowystarczalny sposób (nie wymagający zewnętrznej infrastruktury).

[www.permakultura.com.pl](http://www.permakultura.com.pl)

**Przedsiębiorstwo społeczne** – patrz Ekonomia Społeczna

**Recykling (ang. Recycling)**

Jedna z metod ochrony środowiska naturalnego, mająca na celu zmniejszenie wykorzystania surowców naturalnych oraz ilości odpadów poprzez przetworzenie i ponowne ich wykorzystanie. Recykling według ustawy o odpadach to „... taki odzysk, który polega na powtórny przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub o innym przeznaczeniu, w tym też recykling organiczny, z wyjątkiem odzysku energii.”

**Ślad klimatyczny (carbon footprint)**

Całkowita emisja gazów cieplarnianych spowodowana w sposób bezpośredni lub pośredni przez osobę, firmę/organizację, wydarzenie lub produkt. Ślad klimatyczny uwzględnia wszystkie gazy cieplarniane ujęte w Protokole z Kioto: dwutlenek węgla (CO<sub>2</sub>), metan (CH<sub>4</sub>), podtlenek azotu (N<sub>2</sub>O), gazy przemysłowe (HFCs, PFCs, SF<sub>6</sub>). Ślad klimatyczny wyrażany jest w tonach równoważników CO<sub>2</sub> (CO<sub>2</sub>e) [www.carbontrust.co.uk](http://www.carbontrust.co.uk)

**Świadectwo charakterystyki energetycznej**

To dokument określający wielkość energii wyrażoną w kWh/(m<sup>2</sup> x rok) niezbędnej do zaspokojenia potrzeb związanych z użytkowaniem budynku w zakresie ogrzewania, wentylacji, ciepłej wody użytkowej, a także chłodzenia oraz oświetlenia wbudowanego. Świadectwo jest ważne 10 lat.

[www.etykietyenergetyczne.pl](http://www.etykietyenergetyczne.pl)

**Videokonferencja**

Interaktywna komunikacja multimedialna, realizowana zazwyczaj za pomocą komputerów desktopowych, polegająca na przesyłaniu z dużą prędkością obrazu oraz dźwięku w czasie rzeczywistym pomiędzy odległymi lokalizacjami. Osoby posiadające sprzęt umożliwiający wykorzystywanie videokonferencji mogą między sobą rozmawiać i jednocześnie widzieć się nawzajem.

### Zarządzanie flotą (ang. Fleet management)

Proces logistyczny dotyczący środków transportu polegający na alokacji i przepływie środków transportu, zasobów ludzkich oraz innych zasobów w powiązaniu z innymi procesami logistycznymi realizowany poprzez uporządkowany zbiór czynności (planowanie, organizowanie, kierowanie i kontrolowanie).

### Zarządzanie łańcuchem dostaw (ang. Supply Chain Management, SCM)

Sztuka poprawy sposobów pozyskiwania surowców i wyrobów potrzebnych firmie do wytworzenia produktów lub świadczenia usług, usprawnienia samej produkcji oraz metod ich dostarczenia klientom. Zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju włącza się do procesu także odbiór produktów od klientów, ich odzysk (regenerację, ponowne wykorzystanie, przetwarzanie, recykling), powtórna dystrybucję i ostateczną gospodarkę odpadami.

### Zasada 3R

Filozofia minimalizacji ilości odpadów sprowadzająca się do zmniejszenia ilości odpadów, jakie muszą być składowane na składowisku. Obejmuje ona:

- Reduce** - ograniczenie ilości odpadów
- Reuse** - ponowne wykorzystanie
- Recycling** - recykling czyli przetworzenie

### Zielone miejsca pracy, zielone kolnierzyki (ang. Green-collar jobs, green jobs)

Miejsca pracy przyjazne środowisku naturalnemu, które mogą powstać w jakimkolwiek dziale gospodarki z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Związane są jednak przede wszystkim z sektorem transportu zbiorowego, odnawialnych źródeł energii, budownictwa i gospodarki odpadami.

### Zielone Zamówienia Publiczne, ZZP (ang. GPP = Green Product Procurement)

Polityka, w ramach której podmioty publiczne włączają kryteria i/lub wymagania ekologiczne do procedur przetargowych w celu ograniczenia negatywnego wpływu kupowanych wyrobów na środowisko. Istotnym elementem GPP jest uwzględnienie aspektów środowiskowych w całym cyklu życia wyrobu. [www.zielonezamowienia.gov.pl](http://www.zielonezamowienia.gov.pl)

### Zrównoważony rozwój (ang. Sustainability, Sustainable Development)

Rozwój, który zaspokaja potrzeby obecnego pokolenia, bez pozbawiania możliwości przyszłych pokoleń do zaspokojenia ich potrzeb, Raport Światowej Komisji ds. Środowiska i Rozwoju ONZ

### Skróty nazw Instytucji

**GUS** = Główny Urząd Statystyczny  
[www.stat.gov.pl](http://www.stat.gov.pl)

**IPCC** = Intergovernmental Panel on Climate Change  
(Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu)  
[www.ipcc.ch](http://www.ipcc.ch)

**PCBC** = Polskie Centrum Badań i Certyfikacji  
[www.pcbc.gov.pl](http://www.pcbc.gov.pl)

**UNDP** = United Nations Development Programme  
(Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju)  
[www.undp.org](http://www.undp.org)

**UNEP** = United Nations Environment Programme  
(Program Środowiskowy Narodów Zjednoczonych)  
[www.unep.org](http://www.unep.org)

**UNSTATS** = United Nations Statistics Division  
(Wydział Statystyki Organizacji Narodów Zjednoczonych)  
[www.unstats.un.org](http://www.unstats.un.org)

fot. 19: Przyłącz się i wyróżnij się pozytywnie



[www.aerisfuturo.pl](http://www.aerisfuturo.pl)  
[www.zielonewydarzenia.pl](http://www.zielonewydarzenia.pl)  
[www.pl2011.eu](http://www.pl2011.eu)